جمهوری اسلامی ایران

هیأت عالی بانک مرکزی

«بسمه تعالی»

هفتاد و هشتمین جلسه هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(فوق العاده) مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸

مصوبه بند (۱)
موضوع: ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان موسسات اعتباری
گزارش شماره ۰۵/۹۷۴۹۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۳۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص **«ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان مؤسسات اعتباری»** به انضمام هفتاد و یکمین مصوبه مورخ ۱۴۰۵/۰۵/۱۱ شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی مطرح شد و مورد بررسی قرار گرفت. هیأت عالی «ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان مؤسسات اعتباری» را به شرح پیوست تصویب نمود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت تنظیم‌گری و نظارت

مدیریت کل امور دادستانی و صیانت از مشتریان

ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان

مؤسسات اعتباری

اداره صیانت از مشتریان مؤسسات تحت نظارت

گروه تحقیق و توسعه شمول مالی

پاییز ۱۴۰۵

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

فهرست مطالب

فصل اول: تعاریف و کلیات ۲

فصل دوم: شمول مالی ۴

فصل سوم: سواد مالی و آگاهی بخشی ۵

فصل چهارم: رقابت ۵

فصل پنجم: رفتار عادلانه و منصفانه با مشتریان ۶

فصل ششم: افشاء و شفافیت ۶

فصل هفتم: کیفیت محصولات، عملیات و خدمات بانکی ۷

فصل هشتم: رفتار حرفه‌ای و فرهنگ سازمانی ۸

فصل نهم: امنیت و حفاظت از اطلاعات و دارایی های مشتریان ۹

فصل دهم: رسیدگی به شکایات ۱۰

فصل یازدهم: نظارت و ارائه گزارش ۱۲

فصل دوازدهم : سایر الزامات ۱۳

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

«ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان مؤسسات اعتباری»

با هدف افزایش رضایت‌مندی و صیانت از مشتریان، تسریع و تسهیل در رسیدگی به شکایات آن‌ها و به منظور ارتقاء سلامت، اثربخشی و پاسخگویی مؤسسات اعتباری و کاهش ریسک شهرت نظام بانکی کشور، به استناد مفاد قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بالاخص جزء (۵) ماده (۳) و جزء (۱) و (۱۱) بند (الف) ماده (۴) قانون مزبور و در راستای رعایت مفاد ماده (۲۵) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، قانون حمایت از حقوق معلولان مصوب سال ۱۳۹۷ و سایر قوانین و مقررات مربوط، «**ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان مؤسسات اعتباری**» که از این پس به اختصار«**ضوابط**» نامیده می‌شود به شرح ذیل تصویب می‌گردد:

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱– تعریف اصطلاحات به کار رفته در این ضوابط، عیناً تابع تعاریف مندرج در قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است سایر اصطلاحات به شرح معانی مشروح زیر می‌باشد:

۱–۱– مشتری: شخص حقیقی/حقوقی یا نماینده قانونی وی که به واسطه روابطی نظیر رابطه مالی، اعتباری و حقوقی از خدمات و عملیات بانکی مؤسسه اعتباری منتفع یا با آن‌ها مرتبط می‌شود؛

۱–۲– نظام جامع صیانت از مشتریان: چارچوبی یکپارچه و نظام‌مند از «سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها»، «رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی» و «نظارت» برآنهاست که به‌منظور رعایت حقوق و منافع قانونی مشتریان از جمله صیانت مالی، رفتاری و حقوقی و نیز دسترسی به اطلاعات و شفافیت و پاسخگویی مؤسسه اعتباری در تعاملات بانکی طراحی و اجرا می‌شود؛

۱–۳– شمول مالی: تسهیل دسترسی و بهره‌مندی حداکثری آحاد جامعه از عملیات و خدمات بانکی؛

۱–۴– شکایت: اعتراض مشتری نسبت به عملکرد مؤسسه اعتباری در زمینه انجام عملیات و یا ارائه خدمات بانکی که منجر به ادعای تضییع حق وی شده است؛

۱–۵– اداره/واحد صیانت از مشتریان: اداره/واحدی در ساختار داخلی مؤسسه اعتباری که مسئولیت موضوعات مربوط به صیانت از مشتریان را وفق مفاد این ضوابط برعهده دارد؛

۱–۶– سامانه: سامانه صیانت از مشتریان که مؤسسه اعتباری از طریق آن نسبت به رسیدگی و پاسخگویی به شکایات و همچنین نظرسنجی از مشتریان در چارچوب مفاد این ضوابط اقدام می‌نماید؛

۱–۷– اطلاعات: اعم از داده‌های خام و پردازش شده مالی و شخصی مشتری؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

۱-۸- روز کاری: تمامی ایام هفته به استثنای روز جمعه و تعطیلات رسمی.

ماده ۲- هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری مکلف است سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مربوط به نظام جامع صیانت از مشتریان را حداکثر ظرف مدت ۲ ماه از لازم‌الاجراء شدن این ضوابط تصویب و به تمامی واحدهای ذی‌ربط ابلاغ نموده و حسب اقتضائات در مقاطع زمانی سالیانه نسبت به بروزرسانی آن‌ها اقدام نماید. همچنین هیأت عامل مؤسسه اعتباری موظف است رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی نظام جامع صیانت از مشتریان را در چارچوب مفاد این ضوابط، سیاست‌ها و خط مشی‌های ابلاغی هیأت مدیره و همچنین اقتضائات داخلی و کسب و کار مؤسسه اعتباری حداکثر ظرف مدت ۴ ماه از لازم‌الاجراء شدن این ضوابط، تدوین، تصویب و پیاده‌سازی نموده و در مقاطع زمانی سالیانه نسبت به بروزرسانی آن‌ها اقدام نماید.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است در ساختار خود اداره یا واحدی را تحت عنوان «اداره/واحد صیانت از مشتریان»، مستقیم ذیل عضو هیأت مدیره اجرایی/هیأت عامل ناظر بر حوزه نظارت و بازرسی و دارای اختیارات و نیروی انسانی مکفی در نظر گرفته و پس از تصویب در هیأت مدیره مراتب را به معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی اعلام نماید. این اداره/واحد، جایگزین «واحد مستقل رسیدگی به شکایات»، موضوع ماده (۷) «دستورالعمل نحوه رسیدگی به شکایات مشتریان مؤسسات اعتباری»، مصوب یک‌هزار و یکصد و نود و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۰۷ شورای پول و اعتبار می‌گردد. اداره/واحد صیانت از مشتریان حداقل مسئولیت‌های زیر را بر عهده دارد:

۳-۱- تدوین سیاست‌ها و خط‌مشی‌های نظام جامع صیانت از مشتریان با همکاری واحدهای ذی‌ربط جهت پیشنهاد به هیأت مدیره؛

۳-۲- تدوین رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی نظام جامع صیانت از مشتریان با همکاری واحدهای ذی‌ربط جهت پیشنهاد به هیأت عامل؛

۳-۳- تعامل مؤثر با سایر سطوح و واحدهای ذی‌ربط مؤسسه اعتباری از جمله؛ مراکز تماس/امداد و پشتیبان، امور مشتریان، روابط عمومی، آموزش، بازاریابی و ... در راستای استقرار و پیاده‌سازی نظام جامع صیانت از مشتریان؛

۳-۴- رسیدگی و پاسخ‌گویی به شکایات واصله وفق مفاد این ضوابط؛

۳-۵- نظارت بر حسن اجرای رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی نظام جامع صیانت از مشتریان در سطوح مختلف مؤسسه اعتباری؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۳-۶- تحلیل و ارزیابی عملکرد مؤسسه اعتباری در استقرار و پیاده‌سازی نظام جامع صیانت از مشتریان بر اساس شاخص‌های عملکردی و تهیه گزارش‌های تحلیلی در مقاطع زمانی شش ماهه متضمن پیشنهادهایی جهت بهبود رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی؛

۳-۷- پیگیری پیشنهادهای اصلاحی و ارزیابی اقدامات صورت پذیرفته در این خصوص.

فصل دوم: شمول مالی

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است با هدف ارتقای شمول مالی، متناسب با مدل کسب و کار و فعالیت خود زمینه دسترسی حداکثری مشتریان به عملیات و خدمات بانکی را صرف‌نظر از جنسیت، سن، قومیت، دین/مذهب و وضعیت اقتصادی، اجتماعی یا جغرافیایی آن‌ها فراهم نماید. در این خصوص حداقل الزامات مشتمل بر موارد ذیل می‌باشد:

۴-۱- ایجاد بسترهای لازم برای مناسب‌سازی، دسترس‌پذیری و تردد جهت ارائه عملیات و خدمات بانکی ویژه برای اشخاص با توانایی‌های جسمانی خاص از جمله: سالمندان، افراد کم‌توان و ناتوان، معلولین؛

۴-۲-ایجاد سازوکار مناسب جهت تسهیل در خدمت‌رسانی به مناطق روستایی، محروم و کم‌برخوردار؛

۴-۳-گسترش، ارتقاء و توسعه فرآیندها در بستر بانکداری الکترونیک و دیجیتال؛

۴-۴- تسهیل در ارائه عملیات و خدمات بانکی برای اشخاص با وضعیت دهک‌های پایین درآمدی جامعه از جمله: اقشار کم‌درآمد، زنان سرپرست خانوار، کشاورزان، کارآفرینان خرد، افراد تحت پوشش سازمان‌های حمایتی؛

۴-۵- جانمایی و استقرار شعب و دستگاه‌های خودپرداز با رویکرد حداکثرسازی پوشش جغرافیایی.

۴-۶- طراحی و پیاده‌سازی فناوری‌های نوین مالی، ابزارهای دیجیتال و سامانه‌های الکترونیکی با لحاظ نیازها و سطوح مهارت‌های دیجیتال مشتریان؛

۴-۷- رعایت ملاحظات شمول مالی و حمایت از حقوق مشتریان در طراحی، توسعه و ارائه محصولات و شناسایی موانع ساختاری، عملیاتی و رویه‌هایی که موجب محدودیت دسترسی و استفاده مشتریان به عملیات و خدمات بانکی می‌شوند و انجام اقدامات اصلاحی جهت رفع آن‌ها بطور مستمر.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

فصل سوم: سواد مالی و آگاهی بخشی

ماده ۵– مؤسسه اعتباری موظف است متناسب با مدل کسب و کار و فعالیت خود، به‌منظور آگاهی‌بخشی، آموزش و ارتقای سواد مالی مشتریان، محتواهای آموزشی مناسب را در چارچوب حداقل الزامات زیر به گونه‌ای طراحی نماید که برای تمامی اقشار جامعه از نظر زبان، سطح سواد، شرایط جسمی و توانمندی‌های دیجیتال قابل استفاده باشد:

۵–۱– قراردادن فایل‌های آموزش مالی و بانکی در پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه اعتباری؛

۵–۲– انتشار بروشورها و راهنماهای آموزشی ارائه عملیات و خدمات بانکی به صورت کاغذی و یا الکترونیکی؛

۵–۳– تهیه و ارائه برخط راهنماهای آموزش استفاده صحیح از خدمات حضوری و دیجیتال؛

۵–۴– برگزاری دوره‌ها، کارگاه‌ها، همایش‌های آموزشی حضوری یا برخط برای مشتریان (در صورت امکان)؛

۵–۵– اطلاع‌رسانی انواع ریسک‌های مترتب بر عملیات و خدمات بانکی؛

۵–۶– اطلاع‌رسانی جوانب شرعی مترتب بر عملیات و خدمات بانکی.

فصل چهارم: رقابت

ماده ۶– مؤسسه اعتباری موظف است سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی را به نحوی تدوین و پیاده‌سازی نماید که محصولات، عملیات و خدمات بانکی در یک فضای رقابتی سالم با سایر مؤسسات اعتباری ارائه شود. همچنین مؤسسه اعتباری مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که اطلاعات مربوط به محصولات، عملیات و خدمات بانکی به سهولت از طریق بسترهای الکترونیکی و یا غیرالکترونیکی در اختیار مشتری قرار بگیرد تا وی بتواند نسبت به مقایسه و انتخاب محصولات، عملیات و خدمات بانکی موردنظر خود در شبکه بانکی اقدام نماید.

ماده ۷– مؤسسه اعتباری باید ترتیباتی اتخاذ نماید که تمامی پیام‌های تبلیغاتی، بازاریابی و اطلاع‌رسانی آن صادقانه، شفاف و قابل فهم باشد. در راستای اجرای مؤثر مفاد این ماده مؤسسه اعتباری مجاز به انجام اقدامات زیر نمی‌باشد:

۷–۱– استفاده از اطلاعات گمراه‌کننده، اغراق‌آمیز یا ناقص برای تبلیغ یا القای برتری محصولات، عملیات و خدمات نسبت به رقبا؛

۷–۲– ایجاد هرگونه مانع در برابر تصمیم خروج مشتری و پیوستن وی به سایر مؤسسات اعتباری.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

فصل پنجم: رفتار عادلانه و منصفانه با مشتریان

ماده ۸– مؤسسه اعتباری موظف است در راستای الزامات این فصل حداقل موارد زیر را رعایت نماید:

۸–۱– در تمامی مراحل عملیات و ارائه خدمات بانکی، با مشتریان رفتار عادلانه (رفتار متناسب با شرایط مشتری)، منصفانه (رفتار بدون تبعیض و جانبداری) و صادقانه داشته باشد. این الزام ناظر بر تمامی مشتریان، صرف‌نظر از وضعیت اقتصادی، اجتماعی، سطح دانش بانکی، موقعیت جغرافیایی و نوع خدمت دریافتی می‌باشد؛

۸–۲– به‌منظور تأمین مالی مسئولانه و اطمینان از پایداری وضعیت مالی مشتری، تسهیلات را با درنظر گرفتن توانایی بازپرداخت از طریق ارزیابی وضعیت مالی تسهیلات گیرنده از جمله درآمدها، هزینه‌ها و سابقه اعتباری او پرداخت نماید؛

۸–۳– از منوط نمودن انجام عملیات و ارائه خدمات بانکی به مشتری به انجام عملیات و ارائه خدمات بانکی دیگر، به استثنای مواردی که در ضوابط بانک مرکزی تصریح می‌گردد، خودداری نماید.

فصل ششم: افشاء و شفافیت

ماده ۹– مؤسسه اعتباری موظف است در راستای افشاء و شفافیت حداقل موارد زیر را مدنظر قرار دهد:

۹–۱– اهم سیاست‌ها، خط مشی‌ها، رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی مرتبط با صیانت از مشتریان را به نحو مقتضی برای مشتریان اطلاع‌رسانی نماید؛

۹–۲– اطلاعات مربوط به محصولات، نرخ‌ها، کارمزدها، شرایط و فهرست مدارک مورد نیاز برای بهره‌مندی از عملیات و خدمات بانکی و تغییرات آن‌ها و نمونه قراردادهای سپرده‌پذیری، اعطای تسهیلات و ارائه خدمات به مشتریان را از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی و یا سایر بسترهای مناسب افشاء و زمینه دسترسی آسان مشتریان به اطلاعات مزبور را فراهم نماید. شرایط محصولات باید به گونه‌ای ارائه شود که مقایسه آن‌ها امکان‌پذیر باشد؛

۹–۳– پیش از انعقاد هر گونه قرارداد، اطلاعات کلیدی مربوط از جمله؛ ویژگی‌های اصلی، منافع، ریسک‌ها، نرخ، کارمزدها، وجه التزام و جرائم، تعهدات طرفین، شرایط فسخ و آثار مالی مترتب بر مشتری را به صورت شفاف، صادقانه و قابل فهم در اختیار مشتری قرار دهد؛

تبصره ۱– ارائه اطلاعات موضوع این بند در تمامی مراحل ارتباط با مشتری استمرار داشته و هر گونه تغییر مؤثر بر حقوق یا تعهدات مشتری باید پیش از اجرا به اطلاع وی برسد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

تبصره ۲– مشتریان را نسبت به اهمیت ارائه اطلاعات صحیح و کامل برای دریافت خدمات و همچنین تبعات کتمان و یا ارائه اطلاعات گمراه کننده آگاه نماید.

۹–۴– در صورت بروز اختلال موثر و زمان‌بر در ارائه خدمات، مراتب را در اسرع وقت از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی خود و یا سایر طرق ممکن به اطلاع مشتریان برساند؛

۹–۵– در تمامی قراردادهای منعقده با مشتری، راه‌های ارتباط با اداره/واحد صیانت از مشتریان (شماره تماس و یا ...) را درج نموده و یک نسخه از قراردادهای مزبور را که دارای ارزش قانونی یکسان با سایر نسخ می‌باشد، در اختیار طرفین قرار گیرد.

۹–۶– از درج شروط مغایر با قوانین و مقررات در قراردادها و توافقات خود با مشتریان اجتناب نموده و از تحمیل تعهدات، مطالبه وثایق یا تضامین و هزینه‌های خارج از چارچوب ضوابط و مقررات خودداری نماید؛

۹–۷– بخشی را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود به سؤالات متداول و پاسخ‌های آنها اختصاص دهد.

فصل هفتم: کیفیت عملیات و خدمات بانکی

ماده ۱۰– مؤسسه اعتباری موظف است عملیات و خدمات بانکی خود را متناسب با منافع و نیازهای مشتریان طراحی و ارائه نماید و به این منظور باید حداقل شاخص‌های زیر را مد نظر قرار دهد:

۱۰–۱– تعداد و تنوع مشتریان هدف مؤسسه اعتباری؛

۱۰–۲– نوع فعالیت و پیچیدگی عملیات مؤسسه اعتباری؛

۱۰–۳– تعداد و گستردگی جغرافیایی واحدهای عملیاتی مؤسسه اعتباری؛

ماده ۱۱– مؤسسه اعتباری موظف است متناسب با کسب و کار خود، در راستای ارتقای کیفیت عملیات و خدمات بانکی حداقل اقدامات زیر را در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی انجام دهد:

۱۱–۱– حصول اطمینان از کیفیت قابل قبول عملیات و خدمات بانکی قبل از عرضه؛

۱۱–۲– اتخاذ تدابیری جهت به حداقل رسیدن اختلالات در سامانه‌ها؛

۱۱–۳– لزوم جبران خسارت وارده به مشتری در صورت قطعی یا بروز اختلال در سامانه ها؛

۱۱–۴– اتخاذ تمهیدات لازم برای به حداقل رسیدن زمان انتظار مشتری برای انجام عملیات و دریافت خدمات بانکی حضوری و غیرحضوری؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

۱۱–۵– طراحی و پیاده‌سازی برنامه‌های کاربردی (اپلیکیشن‌ها) و پایگاه اطلاع‌رسانی با کاربری آسان؛

۱۱–۶– دسترسی مناسب و راحت عموم مشتریان به شعب و دستگاه‌های خودپرداز؛

۱۱–۷– پاسخگویی به تماس مشتریان به صورت استاندارد و در حداقل زمان ممکن؛

۱۱–۸– پشتیبانی برخط و تمام وقت از مشتریان؛

۱۱–۹– شرایط فیزیکی مطلوب و ارگونومی مناسب محیط ارائه خدمات.

تبصره– مؤسسه اعتباری موظف است سازوکاری را طراحی و پیاده‌سازی نماید که از طریق آن رضایت مشتریان از عملیات و خدمات بانکی را حداقل در مقاطع شش‌ماهه مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد و از نتایج آن برای ارتقای کیفیت محصولات، عملیات و خدمات بانکی وفق شاخص‌های موضوع این فصل استفاده نماید.

فصل هشتم: رفتار حرفه‌ای و فرهنگ سازمانی

ماده ۱۲– مؤسسه اعتباری مکلف است، موضوع صیانت از مشتریان را به عنوان یک فرهنگ سازمانی مبتنی بر رفتار انسانی، رعایت حقوق مشتریان و مشتری‌مداری در تمامی سطوح سازمان نهادینه و سازو کارهای لازم را بدین منظور اتخاذ نماید. در این راستا مؤسسه اعتباری موظف است:

۱۲–۱– در اتخاذ سیاست‌ها و خط مشی‌ها و رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی؛ منافع مشتریان، هنجارهای اخلاقی و ارزش‌های نهادی را به نحو مطلوب مد نظر قرار دهد؛

۱۲–۲– سازوکاری را برای شناسایی، پیشگیری، افشاء و مدیریت تضاد منافع در تعامل با مشتریان تدوین و اجرا نماید؛

۱۲–۳– سازوکاری فراهم نماید تا تمامی مدیران و کارکنان در سطوح مختلف مؤسسه اعتباری در برخورد با مشتریان رفتار حرفه‌ای و اخلاقی داشته و در قبال سؤالات آنان به نحو شایسته پاسخگو باشند؛

۱۲–۴– شاخص‌های رعایت حقوق مشتریان، کیفیت خدمت‌رسانی، کاهش شکایات و رعایت الزامات رفتاری را به عنوان مؤلفه‌های الزامی در نظام ارزیابی عملکرد و پرداخت پاداش کارکنان لحاظ نماید. همچنین به منظور تقویت رفتارهای مسئولانه و حرفه‌ای، ضرورت دارد در تدوین و پیاده‌سازی سیاست‌های جبران خدمات کارکنان شاخص‌های کلان اقتصادی مد نظر قرار گیرد؛

۱۲–۵– برنامه‌های آموزشی مرتبط از جمله؛ دوره‌های آموزشی اخلاق حرفه‌ای، ارتباط مؤثر، ضوابط آراستگی، مدیریت تعارض و مدیریت خشم را برای تمامی کارکنان در سطوح مختلف تدوین و اجرا نماید؛

دبیرخانه هیأت عالی

۱۲–۶– ترتیباتی را اتخاذ نماید تا امکان ارتباط مستقیم مشتریان با اعضای هیأت مدیره/هیات عامل/مدیرعامل مؤسسه اعتباری حسب مورد با اطلاع رسانی قبلی، فراهم شود.

۱۲–۷– منشور حقوق مشتریان را در چارچوب مفاد این ضوابط و سایر قوانین و مقررات مربوط تهیه و ضمن درج در پایگاه اطلاع‌رسانی خود، در قالب تابلوهای راهنما در تمامی شعب نصب و در پنجره‌های ارائه خدمات و عملیات بانکی به آگاهی مشتریان خود برساند. تمامی کارکنان مؤسسه اعتباری موظفند از مفاد منشور حقوق مشتریان اطلاع کافی داشته باشند و احکام آن را رعایت نمایند.

فصل نهم: امنیت و حفاظت از اطلاعات و دارایی‌های مشتریان

ماده ۱۳– مؤسسه اعتباری موظف است با استقرار سازو کارهای فنی و کنترلی مناسب و به روز در چارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی، از محرمانگی و امنیت اطلاعات و دارایی‌های مشتریان به ویژه سپرده‌گذاران در تمامی مراحل جمع‌آوری، پردازش، نگهداری، تبادل و افشای اطلاعات اطمینان حاصل نماید و از آن‌ها در برابر تقلب، کلاهبرداری، سوء استفاده و دسترسی غیرمجاز محافظت کند.

تبصره ۱– دسترسی کارکنان مؤسسه اعتباری به اطلاعات موضوع این ماده باید طبقه‌بندی شده و قابل ردیابی باشد.

تبصره ۲– سازو کارهای موضوع این ماده باید دربرگیرنده تعهدات مؤسسه اعتباری و مشتری در ارتباط با هرگونه نقض محرمانگی و امنیت اطلاعات بوده و تعهدات مشتری نیز باید به نحو مقتضی به اطلاع وی برسد.

ماده ۱۴– مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به مشتریان خود را در چارچوب الزامات این فصل، به نحوی ذخیره‌سازی، طبقه‌بندی، سازماندهی و نگهداری نماید که ضمن دسترسی سریع، آسان و یکپارچه به تمامی اطلاعات مورد نیاز درباره هر مشتری، امکان بازیابی و تهیه گزارش‌های جامع و دقیق و تحلیل‌های مدیریتی با سهولت و دقت فراهم باشد. تبادل اطلاعات مشتریان با اشخاص ثالث، صرفاً پس از اخذ رضایت ایشان و یا در چارچوب اختیارات و الزامات قانونی و مقرراتی امکان‌پذیر است.

ماده ۱۵ – مؤسسه اعتباری موظف است در صورت هر گونه نقض امنیت یا افشای غیرمجاز اطلاعات مشتریان، در چارچوب ضوابط ابلاغی اقدامات تأمینی لازم را به‌عمل آورد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

فصل دهم: رسیدگی به شکایات

ماده ۱۶ – مؤسسه اعتباری مکلف است نظام جامع صیانت از مشتریان را با رویکرد پیشگیرانه به نحوی مستقر نماید که آمار شکایات مشتریان به حداقل ممکن کاهش یافته و سازو کارهای مدیریت رسیدگی به شکایات به نحوی طراحی و پیاده‌سازی گردد که ضمن حصول اطمینان از در دسترس و مقرون به صرفه بودن فرآیند رسیدگی به شکایات برای تمامی مشتریان، فرآیند مزبور مستقل، منصفانه، پاسخگو، به موقع و کارآمد باشد. ساز و کارهای مزبور باید شامل حداقل موارد زیر باشد:

۱۶–۱– تدوین دستورالعمل رسیدگی به شکایات در چارچوب مفاد این ضوابط و تصویب در هیأت مدیره مؤسسه اعتباری و ارسال نسخه‌ای از آن به معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی؛

۱۶–۲– فراهم نمودن امکان دریافت شکایت از تمامی درگاه‌های ورودی (حضوری، تلفنی، پستی، سامانه‌های برخط و سایر موارد) و ثبت تمامی شکایات واصله در سامانه با اختصاص کد رهگیری و اعلام آن به مشتری؛

۱۶–۳– اطلاع‌رسانی «فرآیند ثبت، رسیدگی و پیگیری شکایات» به مشتریان از طریق تمامی راه‌های ارتباطی نظیر؛ واحدهای عملیاتی و ستادی، برنامه‌های کاربردی و همچنین پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه اعتباری؛

ماده ۱۷– مؤسسه اعتباری مکلف است در راستای تحقق نظام جامع صیانت از مشتریان و به منظور ثبت، رسیدگی و پاسخگویی مؤثر به شکایات و همچنین نظرسنجی از مشتریان، سامانه‌ای را با حداقل ویژگی‌های زیر طراحی و پیاده‌سازی نماید:

۱۷–۱– ثبت شکایات و پشتیبانی از مشتری در هفت روز هفته و بصورت بیست و چهار ساعته؛

۱۷–۲– امکان بارگذاری اسناد و مدارک مثبته مرتبط با شکایت توسط مشتری در سامانه؛

۱۷–۳– فراهم نمودن امکان پیگیری برخط شکایات واصله توسط مشتری از طریق کد رهگیری تخصیص‌یافته به وی؛

۱۷–۴– اطلاع‌رسانی شفاف و بموقع به مشتری از مراحل رسیدگی به شکایت وی از راه‌هایی نظیر ارسال پیامک؛

۱۷–۵– امکان ثبت اعتراض مشتری به پاسخ دریافتی؛

۱۷–۶– تعبیه گزینه نظرسنجی از مشتری و ارائه پیشنهادهای اصلاحی بابت عملکرد مؤسسه اعتباری و فرآیند رسیدگی به شکایات؛

۱۷–۷– امکان اتصال به سایر سامانه‌های حاکمیتی مربوط از جمله سامانه ذی‌ربط در بانک مرکزی؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عامل

۱۷-۸- امکان استخراج اطلاعات مربوط به شکایات واصله و گزارش‌های تحلیلی لازم.

ماده ۱۸- بررسی و رسیدگی به هرگونه شکایت مشتری بدواً از سوی مؤسسه اعتباری ذی‌ربط صورت می‌پذیرد. مؤسسه اعتباری مکلف است تمام شکایات و اقدامات را به نحوی مستندسازی نماید که امکان رجوع به آن‌ها و دسترسی بازرسان بانک مرکزی به مستندات پشتوانه در اسرع وقت فراهم باشد.

ماده ۱۹- در فرآیند رسیدگی به شکایات، مؤسسه اعتباری موظف است از تاریخ دریافت شکایت، حداکثر ظرف مدت پانزده روزکاری نسبت به رسیدگی موضوع و ارائه پاسخ مکتوب، کامل و قابل فهم به مشتری اقدام نماید.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری پیش از رسیدگی به شکایت باید نسبت به احراز هویت مشتری اقدام نماید.

تبصره ۲- پاسخگویی به شکایات باید منطبق با قوانین و مقررات موضوعه و ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی باشد.

ماده ۲۰ - چنان‌چه مشتری پس از طی فرآیند مطروحه در مواد (۱۸) و (۱۹) این ضوابط، نسبت به پاسخ دریافتی از مؤسسه اعتباری اعتراض داشته باشد، می‌تواند تقاضای خود مبنی بر رسیدگی مجدد به موضوع را همراه با پاسخ دریافتی از مؤسسه اعتباری و مستندات مربوط، از طریقی که بانک مرکزی اعلام می‌نماید به بانک مرکزی ارائه کند. بانک مرکزی در صورت دریافت تقاضای رسیدگی به شکایت از سوی مشتری، به نحو ذیل اقدام می‌نماید:

۲۰-۱- در صورت لزوم، شکایت واصله را جهت اخذ توضیحات و دریافت مدارک و مستندات تکمیلی به مؤسسه اعتباری ارسال می‌نماید. مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت تعیین شده در متن نامه یا حداکثر ۱۰ روز کاری از تاریخ ارسال نامه بانک مرکزی، مراتب را بررسی و پاسخ مکتوب خود را به صورت مستند و مستدل به بانک مرکزی ارسال نماید.

تبصره: در صورت نیاز به مهلت زمان بیشتر جهت رسیدگی و پاسخگویی به شکایت، مؤسسه اعتباری مکلف است موضوع را با ذکر دلایل به صورت مکتوب به بانک مرکزی اعلام نماید.

۲۰-۲- بانک مرکزی پس از دریافت پاسخ مؤسسه اعتباری و بررسی موضوع از حیث رعایت/عدم رعایت قوانین و مقررات و ضوابط ابلاغی، اقدامات بعدی از جمله اعلام نتیجه به مشتری و یا الزام مؤسسه اعتباری به احقاق حقوق وی را در دستور کار قرار می‌دهد.

ماده ۲۱- در صورت اطلاع از رسیدگی و یا طرح موضوع شکایت مشتری در مراجع قضایی، مراتب عدم رسیدگی بانک مرکزی به صورت مکتوب به مشتری اعلام می‌گردد. همچنین درخواست‌هایی با موضوعاتی از قبیل جعل و استفاده از سند مجعول، تعیین میزان خسارت، سوءاستفاده از اسناد هویتی، امور مربوط به استخدام و حقوق و مزایا، اعطای

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

تسهیلات، تخصیص اعتبار، بخشودگی وجه‌التزام تأخیرتأدیه دین و استنکاف مؤسسه اعتباری از اجرای احکام مراجع قضایی، حسب مورد باید از طریق مؤسسه اعتباری و یا سایر مراجع ذی‌صلاح پیگیری شود.

ماده ۲۲– مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ۱۵ روز کاری از تاریخ ابلاغ‌نامه بانک مرکزی اقدامات لازم را در خصوص احقاق حقوق مشتری و جلب رضایت وی حسب دستورات صادره انجام و نتیجه را به بانک مرکزی منعکس نماید.

ماده ۲۳–در صورتی که مؤسسه اعتباری نسبت به دستور بانک مرکزی اعتراض داشته باشد، مدیرعامل یا قائم‌مقام وی می‌تواند مراتب را ظرف مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ ابلاغ دستور، جهت بررسی مجدد به بانک مرکزی ارسال نماید. نظر بانک مرکزی در این زمینه فصل‌الخطاب بوده و برای مؤسسه اعتباری لازم‌الاجراء می‌باشد. در صورت استنکاف مؤسسه اعتباری از دستور صادره، مدیر/مدیران ذی‌ربط مشمول تنبیهات انضباطی وفق قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌شوند.

فصل یازدهم: نظارت و ارائه گزارش

ماده ۲۴– مسئولیت نظارت مستمر بر حسن اجرای سیاست‌ها و خط مشی‌ها برعهده هیأت مدیره مؤسسه اعتباری و از طریق واحد رعایت قوانین و مقررات (واحد تطبیق) و نیز نظارت بر حسن اجرای رویه‌ها و فرآیندهای اجرایی نظام جامع صیانت از مشتریان در سطوح مختلف مؤسسه اعتباری برعهده اداره/ واحد صیانت از مشتریان می‌باشد.

تبصره – واحدهای موضوع این ماده موظفند نسخه‌ای از گزارش‌های دوره‌ای خود را در مقاطع شش‌ماهه مطابق با چارچوب اعلامی بانک مرکزی، برای معاونت تنظیم‌گری و نظارت آن بانک ارسال نماید.

ماده ۲۵– مؤسسه اعتباری مکلف است با بازرسان بانک مرکزی در خصوص الزامات موضوع این ضوابط همکاری کامل نماید و زمینه دسترسی آنان به هرگونه اسناد و مدارک در این ارتباط را فراهم آورد.

ماده ۲۶– مؤسسه اعتباری مکلف است در مقاطع زمانی حداقل شش‌ماهه گزارشی از تعداد شکایات واصله، فراوانی موضوعی و جغرافیایی، متوسط زمان رسیدگی و نحوه حل و فصل آن‌ها و اقدامات اصلاحی را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود برای عموم منتشر نماید.

تبصره – اداره/واحد صیانت از مشتریان مؤسسه اعتباری مکلف است در مقاطع زمانی حداقل شش‌ماهه نسبت به تحلیل شکایات (فراوانی موضوعات، به تفکیک حوزه‌های جغرافیایی و شعب، ریالی و ارزی و ...)، شناسایی گلوگاه‌ها، دلایل عمده و ارائه پیشنهادهای اصلاحی اقدام نموده و گزارش مربوطه را از طریق عضو هیأت مدیره اجرایی/هیأت عامل ناظر بر حوزه نظارت و بازرسی به مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره مؤسسه اعتباری جهت طرح در هیأت مدیره و نیز معاونت تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی ارسال نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عامل

فصل دوازدهم: سایر الزامات

ماده ۲۷– مؤسسه اعتباری موظف است برنامه تداوم کسب و کار/برنامه پیشگیرانه/برنامه اقتضائی در شرایط بحران را با لحاظ حداقل الزامات موضوع این ضوابط، مطابق با دستورالعمل‌ها و رهنمودهای ابلاغی از سوی بانک مرکزی طراحی و پیاده‌سازی و در مقاطع حداقل سالیانه بروزرسانی نماید.

ماده ۲۸– مؤسسه اعتباری مکلف است در صورت برون‌سپاری بخشی از عملیات و خدمات بانکی خود، در قرارداد برون‌سپاری بندی را درج نماید که وفق آن شخص طرف قرارداد مکلف به رعایت مفاد این ضوابط گردد. هر گونه قرارداد برون‌سپاری نافی مسئولیت‌های مؤسسه اعتباری نمی‌باشد.

ماده ۲۹– بانک مرکزی در چارچوب مفاد این ضوابط، در مقاطع حداکثر سالیانه، مؤسسات اعتباری را از منظر شاخص‌های صیانت از مشتریان رتبه‌بندی و در تعاملات اعتباری و نظارتی خود با آن مؤسسات لحاظ می‌نماید. معرفی بانک‌های برتر در زمینه صیانت از مشتریان در مقاطع مشخص توسط بانک مرکزی انجام می‌پذیرد.

ماده ۳۰ – هرگونه تخلف از احکام این ضوابط موجب اعمال مجازات‌های مقرر در قانون بانک مرکزی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌گردد.

«**ضوابط حداقل الزامات صیانت از مشتریان مؤسسات اعتباری**» در (۳۰) ماده و (۱۰) تبصره در جلسه ۱۴۰۵/۰۷/۲۸ هیأت عالی بانک مرکزی به تصویب رسید و ۱۵ روز پس از تاریخ ابلاغ آن به مؤسسه اعتباری، لازم‌الاجراء می‌باشد. از زمان لازم‌الاجراء شدن این ضوابط، «دستورالعمل نحوه رسیدگی به شکایات مشتریان مؤسسات اعتباری» مصوب یک‌هزار و یکصد و نود و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۰۷ شورای پول و اعتبار درخصوص بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی منسوخ اعلام می‌گردد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

جمهوری اسلامی ایران

هیأت عالی بانک مرکزی

«بسمه تعالی»

هفتاد و هشتمین جلسه هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(فوق العاده) مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸

مصوبه بند (۲)
موضوع: بررسی پیش‌نویس اصلاحیه دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری
گزارش شماره ۰۴/۱۵۵۸۴۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۰۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص بررسی **«اصلاحیه دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری»** به انضمام مصوبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۳۰ شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی مطرح شد و مورد بررسی قرار گرفت. هیأت عالی اصلاحیه دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری را به شرح پیوست تصویب نمود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت تنظیم‌گری ونظارت

مدیریت کل تنظیم مقررات

دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری

اداره مطالعات ومقررات

پاییز ۱۴۰۵

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

مقدمه:

در اجرای اهداف و مسؤلیت‌های مقرر در بند «ت» ماده (۲) و بند ۲ ذیل ماده (۳) قانون بانک مرکزی و همچنین با استناد به ماده (۲۰) قانون اخیرالذکر و با هدف کاهش حجم مطالبات غیرجاری و وصول هرچه سریع‌تر آن‌ها، «دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب می‌گردد:

ماده ۱– در این دستورالعمل اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح زیر به کارمی‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان «بانک» یا «مؤسسه اعتباری غیربانکی» به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نمایند؛

۱-۳- متقاضی: شخصی که از موسسه اعتباری درخواست دریافت تسهیلات بانکی یا استفاده از خدمات بانکی را دارد.

۱-٤- مشتری: اشخاص حقیقی و یا اشخاص حقوقی به طور مستقل و دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی که موسسه اعتباری از ایشان مطالبات دارد و به واسطه برخورداری از روابط به شرح زیر، می‌توانند مؤسسه اعتباری را در معرض ریسک قرار دهند، بدین ترتیب که مشکلات یکی از آن‌ها بتواند به دیگری تسری یابد و منجر به عدم بازپرداخت به موقع مطالبات موسسه اعتباری توسط آن‌ها شود:

۱-۴-۱- شخص حقوقی و مدیران صاحب امضای آن (تا زمان تصدی سمت)

۱-۴-۲- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که حداقل بیش از نیمی از اعضای هیأت مدیره آن‌ها مشترک باشد؛

۱-۴-۳- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که رییس هیأت مدیره آن‌ها مشترک باشد.

۱-۴-۴- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگر که هر دو، واحد وابسته یک شخص حقوقی می‌باشند؛

۱-۴-۵- مجموعه شخص حقوقی و اشخاص حقیقی که در آن شخص حقوقی، عضو هیأت مدیره و یا مدیرعامل باشند؛

۱-۴-۶- مجموعه شخص حقوقی، واحد(های) وابسته آن و واحدهایی که شخص حقوقی، واحد وابسته آن‌هاست.

۱-۵- واحد وابسته: شخص حقوقی است که حداقل ۲۰ درصد سهام یا سرمایه دارای حق رأی آن به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم متعلق به یک شخص است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۱-۶- مطالبات: طلب مؤسسه اعتباری از مشتری اعم از ریالی و ارزی حسب مورد بابت اصل، سود/فواید مترتبه و وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین/خسارات و هزینه‌های مترتبه ناشی از اعطای تسهیلات، ارائه خدمات بانکی و انجام سایر فعالیت‌ها و وقوع رویدادها به استثنای بدهی مشتریان بابت تسهیلات ارزی دریافتی از محل حساب ذخیره ارزی؛

۱-۷- خدمات بانکی : مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی، نظیر صدور ضمانت‌نامه و گشایش اعتبار اسنادی که موسسه اعتباری می‌تواند در چهارچوب قوانین به مشتریان ارائه دهد و در قبال آن کارمزد دریافت کند.

۱-۸- تعهدات ارزی : شامل تعهدات وارداتی یا صادراتی ارزی که باید حسب مورد توسط صادرکننده یا واردکننده در مهلت مقرر مطابق ضوابط ابلاغی مربوط ایفا گردد.

۱-۹- مطالبات جاری: مطالبات مؤسسه اعتباری که در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌ها، در طبقه جاری قرار می‌گیرد؛

۱-۱۰- مطالبات غیرجاری: مطالبات مؤسسه اعتباری که در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌ها، در یکی از طبقات سررسیدگذشته، معوق و یا مشکوک‌الوصول قرار می‌گیرد؛

ماده ۲– مؤسسه اعتباری موظف است طبق احکام و الزامات مقرر در این دستورالعمل، برنامه نرم‌افزاری مطالبات خود را به گونه‌ای پیاده‌سازی نماید که انتقال مانده مطالبات به سرفصل‌های سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول به صورت نرم‌افزاری و خودکار انجام شود.

ماده ۳– مؤسسه اعتباری موظف است ضمن اطمینان از رعایت مفاد ماده (۲۰) قانون بانک مرکزی در اعطای تسهیلات و ارائه خدمات بانکی، در اجرای تکلیف مقرر در حکم قانونی اخیرالذکر، سامانه‌های عملیاتی خود را مطابق مفاد این دستورالعمل و سایر ضوابط ابلاغی بانک مرکزی به گونه‌ای تنظیم کند که اطلاعات موضوع بندهای ذیل تکلیف قانونی مذکور و هرگونه تغییر در آنها بلافاصله و به صورت برخط برای بانک مرکزی و کلیه اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل و مدیران ذی‌ربط مؤسسه اعتباری قابل مشاهده باشد.

ماده ۴– مؤسسه اعتباری موظف است قبل از اعطای هرگونه تسهیلات یا ارائه خدمات بانکی به مشتری، با استعلام از بانک مرکزی، سابقه چک برگشتی رفع سوءاثر نشده و مانده مطالبات اعم از جاری یا غیرجاری از وی و نیز وضعیت ایفای تعهدات ارزی وی در شبکه بانکی را برای اتخاذ تصمیم در این خصوص مدنظر قرار داده و از اعطای تسهیلات و ارائه خدمات بانکی به مشتری دارای بدهی غیرجاری تعیین تکلیف نشده، تعهدات ارزی ایفا نشده (تعهدات وارداتی منقضی شده

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عامل

و یا صادراتی سررسید شده) یا چک برگشتی رفع سوءاثر نشده حسب مورد در چهارچوب ضوابط ابلاغی مربوط، خودداری نماید.

ماده ۵– مؤسسه اعتباری موظف است برنامه‌ریزی و رعایت انضباط برای پیگیری وصول مطالبات را در دستور کار خود قرار دهد و در این راستا می‌تواند برای بهبود عملکرد وصول مطالبات خود از تمامی ظرفیت‌های داخل و خارج از مؤسسه در امر وصول مطالبات از جمله انعقاد قرارداد عاملیت با شرکت‌های ساماندهی و وصول مطالبات و یا فروش مطالبات غیرجاری به آنها در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط استفاده نماید.

ماده ۶– هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است ضمن رعایت الزامات ناظر بر مدیریت "ریسک اعتباری" در وصول مطالبات مطابق ضوابط ابلاغی مربوط، برنامه‌ریزی و سازوکارهای لازم را از جمله از طریق ایجاد کمیته‌ای دایمی به منظور پیگیری و نظارت بر وصول مطالبات غیرجاری، نظارت بر حسن اجرای تکالیف مرتبط با مؤسسه اعتباری در احکام قانونی مربوط از جمله بند «پ» ماده (۱۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، تبصره ۱ ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا (با اصلاحات و الحاقات آن) و تبصره ۱ ذیل ماده (۹) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها و تهیه گزارش‌های مربوط به آن مورد اقدام قرار دهد.

تبصره- مدیرعامل موسسه اعتباری موظف است نتیجه اقدامات انجام شده و روند وصول مطالبات را به صورت ماهانه به هیأت مدیره و بانک مرکزی گزارش نماید.

ماده ۷– مؤسسات اعتباری می‌توانند ضمن توافق با یکدیگر و اتخاذ تدابیر حقوقی، وصول مطالبات را از مشتریانی که به چند مؤسسه اعتباری بدهی دارند، به مؤسسه اعتباری که بیشترین مطالبه یا بیشترین وثیقه را دارد، واگذار نمایند و مراتب را طی گزارشی به اطلاع بانک مرکزی برسانند.

تبصره - اختیار مندرج در این ماده رافع مسؤلیت مؤسسه اعتباری واگذارنده مطالبات در پیگیری وصول مطالبات خود نخواهد بود.

ماده ۸– مؤسسه اعتباری موظف است در مورد مشتریانی که مطالبات غیرجاری از آنها دارد، تا تسویه یا تعیین تکلیف تمام مطالبات غیرجاری از جمله از طریق امهال مطالبات در چهارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی، موارد زیر را اعمال نماید:

۸-۱- دریافت وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین، به موجب قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا ـ مصوب ۱۳۷۶ـ مطابق مفاد ماده (۹) دستورالعمل؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۸-۲- عدم اعطای هرگونه تسهیلات (اعم از ارزی و ریالی) و انواع کارت اعتباری و سایر ابزارهای پرداخت تسهیلات و ایجاد تعهدات؛

۸-۳- عدم گشایش اعتبارات اسنادی به استثناء مواردی که متقاضی معادل صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ اعتبار گشایش شده را به عنوان پیش‌پرداخت تأمین نماید؛

۸-٤- عدم صدور ضمانت‌نامه بانکی به استثناء مواردی که متقاضی معادل صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ ضمانت‌نامه را به عنوان سپرده نقدی تأمین نماید؛

۸-٥- عدم تحویل دسته چک و افتتاح حساب جاری جدید؛

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از اعطای تسهیلات و یا انجام خدمات بانکی موضوع بندهای ۲ الی ۵ این ماده، نسبت به استعلام عدم محرومیت مشتری از این موارد در سایر مؤسسات اعتباری، از بانک مرکزی اقدام نماید.

تبصره ۲- در مواقعی که مطالبات بانک ناشی از پرداخت وجوه ضمانت‌نامه یا اعتبار اسنادی پرداختی به ذینفع باشد، محرومیت‌های موضوع این ماده، از زمان پرداخت بانک به ذینفع تا زمان تسویه بدهی توسط مشتری اعمال می‌گردد.

ماده ۹– مؤسسه اعتباری موظف است در قراردادهای اعطای تسهیلات یا ارائه خدمات بانکی، دریافت وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین را به صورت شرط ضمن عقد، برای تمامی تسهیلات و خدمات بانکی از تاریخ سررسید و نسبت به مانده بدهی (اعم از اصل و سود/فواید مترتبه)،به شرح زیر درج نموده و حسب مورد وفق شرایط مذکور در این دستورالعمل و مفاد فرم یکنواخت عقود ابلاغی از سوی بانک مرکزی، مطابق با جدول پیوست این دستورالعمل لحاظ نماید:

۹-۱- در قراردادهای تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی، معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی مندرج در قرارداد، به‌علاوه ۶ تا ۱۲ درصد (حسب نوع طبقه مطالبات غیرجاری)؛

۹-۲- در قراردادهای تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی، معادل حداکثر نرخ سود مورد انتظار ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به‌علاوه ۶ تا ۱۲ درصد (حسب نوع طبقه مطالبات غیرجاری)؛

۹-۳- در اعتبارات اسنادی پرداخت شده، معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۸ تا ۱۲ درصد (حسب نوع طبقه مطالبات غیرجاری)؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۹-۴- در ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده، معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۸ تا ۱۲ درصد (حسب نوع طبقه مطالبات غیرجاری)؛

۹-۵- در قراردادهای تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی، معادل ۱۲ درصد؛

تبصره ۱- محاسبه وجه التزام مربوط به تسهیلات و تعهدات ارزی تابع مجموعه مقررات ارزی می‌باشد.

تبصره ۲ - در صورت لزوم و بنا به اقتضائات، نرخ‌های وجه التزام موضوع این ماده و نحوه محاسبه و دریافت آن از مشتریان، توسط هیأت‌عامل بانک مرکزی قابل تغییر خواهد بود.

ماده ۱۰- مؤسسه اعتباری مجاز است با تصویب هیأت مدیره، در صورت تسویه کامل مطالبات توسط مشتری به صورت نقدی در هر قرارداد، نسبت به بخشش وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین، حداکثر به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود مندرج در قرارداد تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی یا نرخ بازده مورد انتظار تسهیلات اعطایی در زمان انعقاد قرارداد در قالب عقود مشارکتی اقدام نماید.

تبصره ۱ - بخشش وجه التزام تأخیر تأدیه دین موضوع این ماده بابت مطالبات ناشی از ارائه خدمات بانکی، حداکثر به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد می‌باشد.

تبصره ۲ - بخشش وجه التزام تأخیر تأدیه دین موضوع این ماده بابت مطالبات ناشی از قرض‌الحسنه اعطایی، حداکثر به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ کارمزد مندرج در قرارداد می‌باشد.

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری موظف است به منظور کاهش مطالبات غیرجاری، قراردادهای اعطای تسهیلات یا ارائه خدمات بانکی را به گونه‌ای منعقد نماید که مشتری و ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهند که هرگونه مطالبات مستقیم خود را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی قابل برداشت هر یک از حساب‌های انفرادی مشتری و یا ضامنین (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می‌نمایند.

تبصره - مؤسسه اعتباری موظف است معادل ریالی موجودی حساب‌های ارزی مشتری، ضامن و یا ضامنین را بر مبنای نرخ ارز اعلامی بانک مرکزی محاسبه نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عامل

ماده ۱۲– هرگاه مؤسسه اعتباری برای وصول مطالبات خود درخواست صدور اجرائیه نماید و حکم به نفع مؤسسه اعتباری صادر شود، پرداخت کلیه هزینه‌های اجرایی و مبلغی معادل آیین‌نامه تعرفه حق‌الوکاله در امور اجرائی و همچنین در صورتی که مؤسسه اعتباری ناگزیر از توسل به اقدامات قضایی گردد، هزینه‌های قضایی و دادرسی و حق‌الوکاله وکیل یا نماینده قضایی و خسارات از هر جهت (طبق تشخیص و اعلام مرجع قضایی) بر ذمه مشتری بوده که علاوه بر انجام سایر تعهدات، ملزم به پرداخت آن می‌باشد.

ماده ۱۳– مؤسسه اعتباری موظف است با اتخاذ تدابیر لازم نسبت به اطلاع‌رسانی مناسب درخصوص مفاد این دستورالعمل به تمامی مشتریان اقدام نماید.

ماده ۱۴– مؤسسه اعتباری، در صورت تخلف از مفاد این دستورالعمل، مشمول مجازات‌های انتظامی مقرر در قانون بانک مرکزی و یا مجازات‌های مندرج در سایر قوانین و مقررات مربوط می‌گردد.

«آیین‌نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) » که در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۰ شورای پول و اعتبار (با اصلاحات و الحاقات سال ۱۳۹۸) به تصویب رسید، در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۷/۲۸ هیات عالی در۱۴ ماده و ۹ تبصره تحت عنوان «دستورالعمل وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری» به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء می‌باشد. کلیه مصوبات قبلی شورای پول و اعتبار، مغایر با مفاد این دستورالعمل از جمله مفاد دستورالعمل ناظر بر نحوه ارتباط بانک‌ها با شرکت‌های ساماندهی و وصول مطالبات مصوب سال ۱۳۸۷ کمیسیون مقررات (موضوع بخشنامه شماره ۱۰۳۵/ه مورخ ۱۳۸۷/۳/۲)، بخشنامه شماره ۳۵/۲۰۷۰ مورخ ۱۳۷۱/۱۰/۱۵ و بخشنامه شماره ۹۰/۲۹۵۶۷۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۸ منسوخ می‌باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

جدول پیوست موضوع ماده (۹) دستورالعمل

		تا دو ماه از تاریخ سررسید	سررسید گذشته	معوق	مشکوک الوصول
تسهیلات	نرخ وجه التزام برای تسهیلات در قالب عقود غیرمشارکتی	معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی مندرج در قرارداد به علاوه ۶٪	معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی مندرج در قرارداد به علاوه ۸٪	معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی مندرج در قرارداد به علاوه ۱۰٪	معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی مندرج در قرارداد به علاوه ۱۲٪
	نرخ وجه التزام برای تسهیلات در قالب عقود مشارکتی	معادل حداکثر نرخ سود مورد انتظار ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۶٪	معادل حداکثر نرخ سود مورد انتظار ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۸٪	معادل حداکثر نرخ سود مورد انتظار ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۱۰٪	معادل حداکثر نرخ سود مورد انتظار ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه ۱۲٪
	نرخ وجه التزام برای تسهیلات قرض‌الحسنه	٪۱۲			

		تا دو ماه از تاریخ پرداخت	پس از دو ماه از تاریخ پرداخت
خدمات بانکی (تعهدات)	اعتبارات اسنادی پرداخت شده	معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به‌علاوه ۸٪	معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به‌علاوه ۱۲٪
	ضمانت نامه‌های پرداخت شده	معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به‌علاوه ۸٪	معادل حداکثر نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی بانک مرکزی در زمان انعقاد قرارداد، به‌علاوه ۱۲٪

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

جمهوری اسلامی ایران

هیأت عالی بانک مرکزی

«بسمه تعالی»

هفتاد و هشتمین جلسه هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(فوق العاده) مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸

مصوبه بند (۳)
موضوع: اصلاح ماده (۱۱) دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی
گزارش شماره ۰۵/۱۵۳۴۳۲ مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخصوص «اصلاح ماده (۱۱) دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی» که در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۱۷ کمیسیون ارز به تصویب رسیده است، به انضمام مصوبه هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۰۴ شورای سیاستگذاری پولی و ارزی، مطرح و مورد بررسی قرار گرفت. هیأت عالی مفاد دستورالعمل یادشده به شرح پیوست را جایگزین نسخه قبلی مورد تأیید قرار داد. ضمناً مقرر شد مفاد نسخه اصلاحی دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی (فایل پیوست) به شبکه بانکی و مرکز مبادله ارز و طلای ایران ابلاغ و برای شورای عالی بورس ارسال گردد.

باسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی»

با استناد به بند (ح) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی، «دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق مرابحه ارزی» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب شد:

فصل اول- تعاریف و کلیات

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در این «دستورالعمل» دارای معانی به شرح زیر هستند:

۱-۱) **اوراق مرابحه ارزی:** اوراق بهادار ارزی بانام قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی (طلب) است که براساس قرارداد مرابحه ایجاد شده است و از این پس در این دستورالعمل اوراق نامیده می‌شود؛

۱-۲) **ناشر:** شخص حقوقی است که برای تأمین مالی خود در چارچوب عقود اسلامی، اوراق منتشر می‌کند؛

۱-۳) **دارایی:** دارایی شامل کالا و خدمات موردنیاز ناشر است که از خارج از کشور خریداری شده و فروش آن به ناشر براساس عقد مرابحه انجام می‌شود؛

۱-۴) **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۵) **مرکز مبادله:** شرکت مرکز مبادله ارز و طلای ایران است که به‌عنوان نماینده بانک مرکزی در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام امور اجرایی محوله مرتبط با عرضه اوراق اقدام می‌نماید؛

۱-۶) **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید؛

۱-۷) **خریداران اوراق:** اشخاص حقیقی یا حقوقی داخلی یا خارجی که اقدام به خرید اوراق می‌کنند؛

۱-۸) **ضامن:** موسسه اعتباری است که توسط ناشر و با تایید بانک مرکزی تعیین شده و بازپرداخت اقساط اوراق در سررسیدهای معین را تضمین می‌نماید؛

۱-۹) **مشاور عرضه اوراق:** نهاد مالی است که در خصوص عرضه اوراق، خدمات مشاوره و سایر امور محوله را ارائه می‌نماید و از میان شرکت‌های تامین سرمایه، شرکت‌های مادر (هلدینگ)، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های سبدگردان و شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری توسط ناشر و با تایید بانک مرکزی تعیین می‌شود؛

۱-۱۰) **عامل:** مؤسسه اعتباری و یا صرافی بانکی دارای مجوز معتبر از بانک مرکزی است که فروش، دریافت و کارسازی مبالغ خرید اوراق و انجام پرداخت‌های مرتبط با اوراق را در سررسیدهای معین از طرف ناشر عهده‌دار است؛

۱-۱۱) **عرضه اوراق:** فروش اوراق ناشر از طریق سامانه معاملاتی مرکز مبادله می‌باشد؛

۱-۱۲) **مؤسسه حسابرسی:** مؤسسات حسابرسی که حائز دو شرط «امتیاز (الف) کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی ایران» و «رتبه (یک) حسابرسان معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار» توأمان باشند؛

۱-۱۳) **متعهد پذیره‌نویس:** شخص حقوقی است که به پیشنهاد ناشر و با تایید بانک مرکزی برای خرید اوراقی که ظرف مهلت مقرر پذیره‌نویسی به فروش نرسند، انتخاب می‌شود؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۱-۱۴) **امین:** مؤسسه حسابرسی است که به منظور حفظ منافع خریداران اوراق، مسئولیت نظارت بر کل فرآیند عملیاتی اوراق را بر عهده داشته و توسط ناشر از میان مؤسسات حسابرسی مورد تأیید بانک مرکزی تعیین می‌شود؛

۱-۱۵) **مهلت پرداخت وجوه ارزی:** زمان معین جهت پرداخت مبالغ ارزی قابل نقل‌وانتقال توسط خریداران اوراق به حساب معرفی شده از سوی عامل است.

ماده ۲) عرضه اوراق، با مجوز بانک مرکزی مجاز است.

تبصره: سقف مبلغ عرضه اوراق برای هر طرح ۲۰۰ میلیون یورو یا معادل آن به سایر ارزهای جهان‌روا می‌باشد. این سقف با صلاحدید و اخذ مجوز از بانک مرکزی قابل افزایش به مبالغ بالاتر است.

فصل دوم - ارکان اوراق

ماده ۳) ارکان اوراق عبارتند از:

۱) ناشر؛

۲) ضامن؛

۳) عامل؛

۴) امین؛

۵) متعهد پذیره‌نویس؛

۶) خریداران اوراق.

ماده ۴) ضامن باید مستقل از ناشر بوده و استقلال ذینفعِ واحدی آن توسط حسابرس ناشر تأیید شود.

ماده ۵) خرید اوراق شامل دو مرحله‌ی سفارش‌گذاری خرید و پرداخت مبالغ ارزی قابل نقل‌وانتقال به حساب معرفی شده توسط عامل است.

ماده ۶) در پایان «مهلت پرداخت وجوه ارزی» ، عامل ضمن ارائه گزارش مربوطه (شامل مبلغ عرضه، مبلغ فروش و ترکیب خریداران داخلی و خارجی) به مرکز مبادله، می‌بایست وجوه ارزی فوق را با رعایت مقررات ارزی بابت خرید کالا و خدمات خارجی پروژه تعیین شده، به حساب‌های معرفی شده از سوی ناشر منتقل نماید. در صورت عدم فروش کامل اوراق در «مهلت پرداخت وجوه ارزی»، متعهد پذیره‌نویس باید نسبت به خرید اوراق باقیمانده اقدام نماید.

تبصره ۱: مهلت پرداخت وجوه ارزی در آگهی عرضه ذکر می‌شود.

تبصره ۲: کلیه هزینه‌های عرضه اوراق بر عهده ناشر است. کلیه هزینه‌ها و ریسک مرتبط با کارگزاری و پرداخت وجوه به حساب معرفی شده توسط عامل بابت خرید اوراق، بر عهده خریداران اوراق است.

تبصره ۳: مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق خارج از چارچوب این دستورالعمل، غیرقانونی و در حکم تصرف در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

تبصره ۴: ناشر مکلف است مستندات کلیه مصارف ارزی از محل عرضه اوراق را پس از تأیید امین به مرکز مبادله در مقاطع سه ماهه گزارش نماید.

ماده ۷) خرید اوراق از محل منابع ارزی مشمول رفع تعهد ارزی صادراتی ممنوع است.

ماده ۸) به استناد جزء (۱) بند (ج) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی می‌تواند به منظور مدیریت ذخایر خود اقدام به خرید اوراق نماید.

ماده ۹) نوع ارز، نرخ سود و سررسید اوراق، حسب شرایط روز و با پیشنهاد ناشر، توسط کمیسیون تسهیلات ارزی بانک مرکزی تعیین و در مجوز عرضه درج می‌شود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

تبصره ۱: تاریخ موثر محاسبه سود دارندگان اوراق از تاریخ پایان «مهلت پرداخت وجوه ارزی» است.

تبصره ۲: عرضه اوراق می‌تواند به‌صورت چند مرحله‌ای (ترانش) در چارچوب یک موافقت اصولی واحد بانک مرکزی انجام شود؛ مشروط بر آنکه مجموع مبالغ عرضه شده در تمام مراحل از سقف مجاز تعیین شده برای طرح تجاوز نکند و شرایط و زمان‌بندی هر مرحله به پیشنهاد ناشر و تائید بانک مرکزی تعیین گردد.

ماده ۱۰) تأمین منابع مالی موردنیاز جهت بازپرداخت اصل و سود اوراق و کارمزدهای ارکان اوراق مرابحه ارزی در مواعد مقرر، از محل درآمدهای ارزی ناشر، سهامداران ناشر و یا شرکت‌های هم‌گروه ناشر مجاز می‌باشد. به میزان استفاده از منابع صادراتی مشمول تعهد صادراتی برای پرداخت هزینه‌های مالی اوراق شامل بازپرداخت اصل و سود اوراق و کارمزدهای ارکان اوراق مرابحه ارزی در مواعد مقرر، از درآمدهای صادراتی ناشر، سهامداران ناشر و یا شرکت‌های هم‌گروه ناشر رفع تعهد ارزی صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۱) اوراق مرابحه ارزی که منطبق با الزامات ارزی مصوب بانک مرکزی و در چهارچوب مصوبات شورای عالی بورس و ضوابط اعلامی سازمان بورس و اوراق بهادار باشد، قابل معامله است. مستندات، اطلاعات و گزارش‌های موردنیاز سازمان بورس و اوراق بهادار برای انجام معاملات ثانویه این اوراق، از طریق مرکز مبادله به سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت فرابورس ایران ارسال می‌شود.

تبصره: فهرست مستندات و اطلاعات موضوع این ماده به شرح زیر است:

۱) فهرست دارندگان اوراق، سود روزشمار و مواعد پرداخت اصل و سود اوراق مذکور و همچنین مستندات ارائه‌شده به مرکز مبادله به‌منظور اخذ مجوز عرضه از بانک مرکزی (موضوع ماده (۲۴) دستورالعمل) که به فرابورس ایران ارسال می‌گردد؛

۲) مستندات اعلامی شرکت فرابورس ایران؛

۳) سایر گزارش‌های ارائه‌شده توسط مرکز مبادله به بانک مرکزی و گزارش‌های اخذشده از ناشر، عامل و امین که به سازمان بورس و اوراق بهادار ارسال می‌شود.

ماده ۱۲) بازخرید اوراق موضوع این دستورالعمل قبل از سررسید، بدون اخذ تأییدیه موردی از کمیسیون ارز بانک مرکزی مجاز نیست. ناشر با موافقت کمیسیون ارز بانک مرکزی و در سقف معین (حداکثر ۲۰ درصد از مبلغ اسمی اوراق عرضه شده)، مجاز به بازخرید اوراق به قیمت اسمی به علاوه سود محقق‌شده پرداخت‌نشده تا روز بازخرید، می‌باشد.

تبصره: روزشمار محاسبه سود محقق‌شده‌ی پرداخت‌نشده براساس تعداد روز واقعی ماه و سال است.

ماده ۱۳) وجه‌التزام عدم ایفای تعهدات، معادل نرخ سود سالیانه اوراق به علاوه نرخ جریمه (برابر با نرخ سود سالیانه اوراق) به ازای هر روز تاخیر و متناسب با دوره زمانی تاخیر در ایفای تعهدات است.

ماده ۱۴) وجه التزام متعلقه دوره نگهداشت مرتبط با ضمان درک دارایی‌های خریداری‌شده برعهده ناشر بوده و برابر با سود روزشمار برابر با نرخ سود سالیانه اوراق است.

ماده ۱۵) ناشر موظف است نسبت به پرداخت مبالغ اصل و سود اوراق به صورت ارزی با منشاء قابل نقل‌وانتقال به حساب‌های خارجی معرفی شده عامل، حداقل تا ۱۰ روزکاری قبل از سررسیدهای معین اقدام نماید. در صورت عدم ایفای تمام یا بخشی از تعهدات مالی ناشر در مواعد معین، ضامن موظف است در سررسیدهای معین نسبت به پرداخت تعهدات ایفا نشده ناشر به صورت ارزی اقدام نماید.

تبصره: ضامن در صورت پرداخت وجوه، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری به مرکز مبادله اعلام می‌نماید.

دبیرخانه هیأت عالی

ماده ۱۶) انجام حواله ارزی به منظور واردات کالا و خدمات بابت هر ثبت سفارش با مبالغ بالاتر از ۱۰ میلیون یورو از محل وجوه ارزی ناشی از عرضه اوراق با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط به انجام حواله ارزی امکان‌پذیر است.

تبصره: در خصوص ثبت سفارش‌هایی که تامین ارز آن‌ها از محل اوراق مرابحه ارزی انجام شده است، چنانچه کالا تا تاریخ سررسید پرداخت آخرین سود اوراق مرابحه ارزی ترخیص شود، اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تاخیر در ترخیص موضوعیت ندارد. تاخیر بیش از این مهلت مشمول مقررات عمومی مابه‌تفاوت خواهد بود.

ماده ۱۷) وظایف مرکز مبادله به‌عنوان نماینده بانک مرکزی در امور اوراق، به شرح زیر است:

۱) دریافت و ارسال مکاتبات با ارکان اوراق، تهیه گزارش‌های مرتبط و ارسال گزارش کارشناسی در ارتباط با شرایط ناشر و دیگر ارکان عرضه اوراق به کمیسیون ارز بانک مرکزی؛

۲) ثبت و ایجاد بستر عرضه اوراق؛

۳) پایش فرایند عرضه و ایفای تعهدات متعهد پذیره‌نویس؛

۴) پایش رعایت پرداخت‌های دوره‌ای براساس مجوز عرضه؛

۵) بررسی گزارش‌های مرتبط تا زمان سررسید اوراق و ارائه گزارش به بانک مرکزی حسب مورد؛

۶) ارائه گزارش تخلفات ناشر اوراق به بانک مرکزی؛

۷) ارائه گزارش‌های دوره‌ای از اوراق عرضه‌شده به بانک مرکزی.

ماده ۱۸) وظایف عامل به شرح زیر است:

۱) تعیین روش‌های پرداخت ارزی و معرفی حساب مقصد وجوه به خریداران اوراق؛

۲) ارائه تاییدیه دریافت وجوه به مرکز مبادله، ناشر و خریداران؛

۳) کارسازی وجوه ارزی دریافت‌شده به حساب ذی‌نفعان خارجی معرفی شده‌ی ناشر با رعایت مقررات ارزی؛

۴) انجام پرداخت‌های مرتبط با مبالغ اصل و سودهای دوره‌ای اوراق در سررسیدهای معین از طرف ناشر به خریداران؛

۵) ارائه گزارشات مرتبط با فروش اوراق، دریافت و کارسازی وجوه به حساب‌های معرفی شده‌ی ناشر به مرکز مبادله؛

۶) ارائه گزارشات مرتبط با ایفای تعهدات ناشر در سررسیدهای معین.

ماده ۱۹) وظایف امین به شرح زیر است:

۱) حصول اطمینان از صحت عملکرد ناشر در مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق در چارچوب پروژه تعیین شده و ارائه گزارش به مرکز مبادله (موضوع ماده ۶)؛

۲) تایید درصد پیشرفت پروژه براساس گزارش‌های دوره‌ای ناشر و مستندات ارائه شده (موضوع ماده ۲۳)؛

۳) بررسی و اظهارنظر نسبت به وضعیت موضوع عرضه اوراق و ارائه گزارش به مرکز مبادله.

ماده ۲۰) ضوابط اجرایی چگونگی بازپرداخت اصل و پرداخت مبالغ سود اوراق در سررسید و مواعد پرداخت، شرایط اخذ تضامین و سایر موارد مرتبط در هر مورد، در کمیته‌ای با عنوان «کمیته اوراق ارزی» تحت نظر کمیسیون ارز متشکل از ادارات تأمین مالی خارجی، پایش بازار ارز، تدوین مقررات ارزی و خزانه داری ارزی، و همچنین حوزه‌های اقتصادی، نظارتی، حقوقی و اعتباری بانک مرکزی تهیه و جهت تصویب به کمیسیون ارز ارسال می‌شود.

فصل سوم - شرایط دارایی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

ماده ۲۱) دارایی مبنای عرضه اوراق، شامل کالا و خدمات خارجی وفق پروفرما اینویس و سایر مدارک خریدهای خارجی ناشر است.

فصل چهارم - شرایط اوراق

ماده ۲۲) رابطه ناشر و خریداران اوراق، رابطه وکیل و موکل است که با عرضه اوراق این رابطه برقرار می‌شود. ناشر به وکالت از خریداران اوراق، دارایی موضوع عرضه اوراق را به نام خریداران اوراق خریداری کرده و براساس قرارداد وکالت دیگری، دارایی خریداری‌شده را به وکالت از خریداران به مالکیت خود درمی‌آورد.

تبصره ۱: خرید اوراق به منزله قبول وکالت بلاعزل ناشر تا سررسید اوراق است.

تبصره ۲: تبدیل وجوه ارزی ناشی از عرضه اوراق به ریال توسط ناشر ممنوع است.

ماده ۲۳) ناشر مکلف است در مقاطع شش ماهه از تاریخ عرضه اوراق، گزارش پیشرفت پروژه تعیین‌شده را که به تأیید امین رسیده است، به مرکز مبادله ارائه نماید.

فصل پنجم - شرایط صدور مجوز

ماده ۲۴) مشاور عرضه اوراق مکلف است جهت اخذ موافقت از ارکان اوراق و دریافت مجوز عرضه اوراق از بانک مرکزی، اطلاعات و اسناد زیر را به‌نمایندگی از ناشر در اختیار مرکز مبادله و ارکان اوراق (ضامن، عامل و متعهد پذیره‌نویسی) قرار دهد:

الف) مشخصات ناشر، شامل:

۱) اساسنامه شرکت به انضمام آگهی آخرین تغییرات منتشر شده در روزنامه رسمی؛

۲) مدت فعالیت شرکت؛

۳) آخرین ترکیب سهامداران یا مالکان؛

۴) مشخصات مدیران به انضمام اوراق سجلی ایشان و سوابق فعالیت حرفه‌ای؛

۵) صورت‌های مالی حسابرسی شدهٔ دو سال مالی اخیر و آخرین صورت‌های مالی میان دوره‌ای ناشر؛

۶) گزارش هیئت مدیره ناشر برای دورهٔ مالی اخیر جهت ارائه به مجمع عمومی عادی سالیانه؛

۷) گزارش تحلیل ریسک‌های مرتبط با موضوع فعالیت ناشر؛

ب) مشخصات طرح و سایر مستندات:

۱) پروفرمای خریدهای خارجی و سایر مدارک مرتبط با خرید کالا و خدمات خارجی؛

۲) تأییدیه حسابرس درخصوص ضامن اوراق موضوع ماده (۴) این دستورالعمل؛

۳) موافقت اصولی وزارت‌خانه ذی‌ربط مبنی بر اولویت‌دار بودن اجرای طرح؛

۴) گزارش امکان‌سنجی فنی، مالی و اقتصادی پروژه تعیین‌شده با تایید دستگاه اجرایی ناظر بر حوزه فعالیت پروژه در وزارت‌خانه ذی‌ربط؛

۵) تأییدیه و مجوزهای لازم حسب مورد؛

۶) سایر مستندات، حسب مورد به تشخیص کمیسیون ارز بانک مرکزی.

ماده ۲۵) تاریخ، شرایط و مراحل عرضه اوراق به پیشنهاد ناشر و با پذیرش سمت سایر ارکان اوراق، توسط بانک مرکزی، تعیین می‌شود.

ماده ۲۶) آگهی عرضه اوراق باید حداقل شامل اطلاعات زیر باشد. این آگهی توسط مرکز مبادله منتشر شده و به اطلاع عموم می‌رسد؛

۱) تاریخ عرضه اوراق؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۲) مراحل عرضه اوراق؛
۳) ارکان اوراق؛
۴) قیمت اسمی اوراق؛
۵) حداقل مبلغ سرمایه‌گذاری خریداران اوراق؛
۶) دوره زمانی پذیره‌نویسی اوراق؛
۷) مهلت پرداخت وجوه ارزی

ماده ۲۷) الزامات لازم‌الرعایه در قراردادهای فیمابین ارکان اوراق، توسط کمیته اوراق ارزی تهیه و پس از تأیید کمیسیون ارز جهت انعقاد قراردادهای مذکور به ناشر ابلاغ می‌شود.

این دستورالعمل در جلسه هیات عالی بانک مرکزی مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸ مشتمل بر ۲۷ (بیست و هفت) ماده و ۱۳ (سیزده) تبصره به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، جایگزین دستورالعمل اجرایی انتشار اوراق مرابحه ارزی مصوب بوده و قابل اجرا است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

جمهوری اسلامی ایران

هیات عالی بانک مرکزی

«بسمه تعالی»

هفتاد و هشتمین جلسه هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(فوق العاده) مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸

مصوبه بند (۵)
موضوع: اصلاحیه آیین‌نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده‌ها
گزارش شماره ۰۵/۳۲۲۹۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۴ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخصوص **«اصلاح آیین‌نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده‌ها »** به انضمام مصوبه شصت و ششمین جلسه مورخ ۱۴۰۵/۳/۱۷ شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی ، مطرح و مورد بررسی قرار گرفت. هیأت عالی با اصلاحیه آیین نامه مذکور به شرح پیوست موافقت نمود. همچنین مقرر شد مفاد آیین‌نامه یاد شده جهت طرح و تصویب نهایی به هیأت محترم وزیران ارسال شود.

«آیین‌نامه میزان و نحوه دریافت حق‌عضویت در صندوق ضمانت سپرده‌ها»

موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۰۰۹۹۸/ت۴۸۳۶۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۰۲ هیأت محترم وزیران و اصلاحات بعدی آن

(مختوم به تصویب‌نامه شماره ۹۶۸۹۴/ت۵۹۲۴۵ه مورخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۹)

(به همراه آخرین مصوبات هیأت وزیران تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۹)

ماده ۱ــ اصطلاحات مندرج در این آیین‌نامه، در معانی مشروح مربوط به شرح زیر به کار می‌روند:

الف ــ بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ب ــ صندوق: صندوق ضمانت سپرده‌ها.

ج ــ مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی، مؤسسه پس‌انداز و تسهیلات مسکن و شعبه بانک خارجی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد. شرکت تعاونی اعتبار و صندوق قرض‌الحسنه، مؤسسه اعتباری محسوب نمی‌شوند.

د ــ سپرده‌گذار: شخصی که مبادرت به تودیع سپرده نزد مؤسسه اعتباری می‌نماید.

ه ــ شعبه بانک خارجی: واحد عملیاتی از یک بانک خارجی که با مجوز و تحت نظارت بانک مرکزی در ایران فعالیت می‌نماید.

و ــ مؤسسه اعتباری تازه تأسیس: مؤسسه اعتباری که پس از ابلاغ این آیین‌نامه مجوز تأسیس خود را از بانک مرکزی دریافت می‌دارد.

ز ــ سقف تضمین: حداکثر میزان ریالی سپرده‌های هر شخص اعم از ریالی و ارزی در هر مؤسسه اعتباری که بر اساس احکام قانونی و مقررات مربوط و مفاد بند (الف) ماده (۵) اساسنامه صندوق ضمانت سپرده‌ها و تبصره بند یاد شده موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۰۲۵۹۵/ت ۴۷۶۳۲ ه مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۲ و اصلاح بعدی، تحت تضمین صندوق ضمانت سپرده‌ها می‌باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

ح ـ حق‌عضویت: وجوهی که مؤسسه اعتباری موظف است بابت تضمین بازپرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران تا سقف تضمین توسط صندوق، مطابق مفاد این آیین‌نامه به صندوق مزبور پرداخت نماید. انواع حق عضویت شامل ۱- حق عضویت اولیه ۲- حق عضویت سالانه و ۳- حق عضویت خاص به شرح مندرج در مفاد این آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۲ـ پرداخت حق‌عضویت برای تمامی مؤسسات اعتباری و شعب بانک‌های خارجی در صندوق الزامی است:

تبصره ۱ـ شعبه بانک خارجی که سپرده‌های آن تحت پوشش نهاد ضمانت سپرده‌ها در کشور مبدأ، معادل حداقل میزان ضمانت صندوق باشد، می‌تواند از عضویت در صندوق مستثنی شود.

تبصره ۲ـ چنانچه حدود ضمانت سپرده‌های شعبه بانک خارجی توسط نهاد ضمانت سپرده‌ها در کشور مبدأ، کمتر از حدود ضمانت صندوق باشد، یا سپرده‌های شعبه بانک خارجی در کشور مبدأ تحت هیچ ضمانتی نباشد، شعبه بانک خارجی ذی‌ربط باید در خصوص سپرده‌هایی که نزد شعبه آن در ایران تودیع می‌شود، به عضویت صندوق درآید.

تبصره ۳ـ بانک مرکزی موظف است هنگام صدور مجوز برای فعالیت شعبه بانک خارجی موضوع تبصره (۲)، تمهیدات لازم را برای ضمانت سپرده‌هایی که نزد شعبه بانک خارجی در ایران تودیع شده‌اند، توسط مقام ذی‌ربط در کشور مبدأ، اتخاذ نماید.

ماده ۳ـ بانک مرکزی باید قبل از موافقت با تأسیس شعبه بانک خارجی موضوع تبصره (۲) ماده (۲) در ایران، در مورد نحوه تعامل بانک خارجی یا شعبه آن با صندوق، از جمله پرداخت حق‌عضویت‌ها، زمان و شرایط پرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران این شعبه در مواقع لزوم و نحوه تصفیه بانک خارجی یا شعبه آن با صندوق، با مقام ربط در کشور مبدأ به توافق برسد.

ماده ۴ـ صندوق از محل حق‌عضویت‌های اولیه، سالانه و خاص دریافتی از مؤسسات اعتباری اداره می‌شود.

ماده ۵ ۴ـ مؤسسه اعتباری موظف است نسبت به پرداخت حق‌عضویت‌های موضوع این آیین‌نامه یاد شده به صندوق، مطابق با مفاد این آیین‌نامه، اقدام نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

تبصره ـ دریافت حق‌عضویت‌ها به صورت واریز وجه آن‌ها توسط مؤسسه اعتباری، به حساب صندوق نزد بانک مرکزی صورت می‌گیرد.

ماده ۵۶ ـ حق‌عضویت پرداختی مؤسسه اعتباری در چارچوب این آیین‌نامه به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی همان سال مؤسسه اعتباری منظور می‌گردد.

ماده ۶۷ ـ حق‌عضویت اولیه مؤسسه اعتباری معادل دو درصد حداقل سرمایه اعلامی از سوی بانک مرکزی برای تأسیس مؤسسه اعتباری مربوط می‌باشد.

تبصره ـ مبنای تسعیر حق‌عضویت اولیه شعبه بانک خارجی، نرخ برابری ارز مورد نظر با ریال در تاریخ واریز حق‌عضویت به نرخ روزانه اعلامی از سوی بانک مرکزی خواهد بود. در مواردی که مهلت پرداخت توسط شعبه بانک خارجی رعایت نشود بالاترین نرخ برابری در دوره مهلت تعیین شده و یا تاریخ پرداخت، هر کدام که بیشتر باشد مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

ماده ۷۸ ـ مؤسسه اعتباری تأسیس شده قبل از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، مکلف است ظرف مدت یک‌صد و بیست روز پس از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به واریز حق‌عضویت اولیه خود اقدام نماید.

تبصره ۱ـ مؤسسه اعتباری تازه تأسیس موظف است ظرف یک‌صد و بیست روز پس از اخذ مجوز فعالیت از بانک مرکزی نسبت به پرداخت حق‌عضویت اولیه خود به صندوق اقدام نماید.

تبصره ۲ـ حق‌عضویت اولیه مؤسسه اعتباری که در موعد مقرر نسبت به واریز آن اقدام ننماید به شرح زیر می‌باشد:

$$\begin{array}{|c|}\hline ٪۲A*(۱+۰/۰۲B) \\ \hline ٪۲A*(۱+۰/۰۳B) \\ \hline \end{array}$$

A = حداقل سرمایه اعلامی از سوی بانک مرکزی برای تأسیس مؤسسه اعتباری مربوط

B = تفاضل تاریخ واریز با مهلت مقرر حسب ماه یا کسری از ماه

ماده ۸۹ ـ مؤسسه اعتباری موظف است برای هر سال، حق‌عضویتی تحت عنوان حق‌عضویت سالانه به صندوق پرداخت نماید که به شرح زیر دریافت می‌گردد:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

۱ـ برای سال اول فعالیت صندوق، معادل بیست و پنج صدم درصد از میانگین مانده روزانه (روزهای تقویمی سال) تمامی سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی تا سقف تضمین صندوق در سال مالی گذشته.

۲ـ میزان حق‌عضویت سالانه برای سال دوم به بعد فعالیت صندوق، بر مبنای درصدی از میانگین مانده هفتگی هر حساب سپرده‌ای در سال مالی گذشته تا سقف تضمین، توسط هیأت امنای صندوق، مطابق با مفاد اساسنامه صندوق، تعیین می‌شود به تصویب هیأت عالی بانک مرکزی می‌رسد. درصد فوق از یک درصد بیشتر و از بیست و پنج صدم درصد کمتر نخواهد بود.

تبصره ۱ـ صندوق موظف است هرساله تا پایان شهریور آذرماه، نحوه راهنمای محاسبه و نرخ حق‌عضویت سالانه آن سال بعد را به مؤسسه اعتباری اعلام نماید.

تبصره ۲ـ حق‌عضویت سالانه مؤسسه اعتباری تازه تأسیس، برای سال تأسیس باید متناسب با دوره زمانی پس از تاریخ شروع فعالیت و سپرده‌گیری به تشخیص بانک مرکزی تا پایان همان سال محاسبه گردد.

تبصره ۳ـ مانده سپرده‌های ارزی با نرخ اعلامی از سوی بانک مرکزی تسعیر و در محاسبه حق‌عضویت سالانه مبنای عمل قرار می‌گیرد.

تبصره ۴ـ هرگاه میزان منابع صندوق از پنج درصد سپرده‌های مشمول ضمانت مؤسسات اعتباری فراتر رود، نرخ حق‌عضویت سالانه از حداقل تعیین شده در این ماده با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیأت وزیران قابل کاهش است.

تبصره ۵ـ کاهش حق‌عضویت سالانه در مورد مؤسسه اعتباری که بر اساس اعلام بانک مرکزی مشمول اقدامات نظارتی یا انتظامی شده است، نباید اعمال گردد.

ماده ۱۰ ۹ـ مؤسسه اعتباری موظف است حق‌عضویت سالانه هر سال خود را حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد، پرداخت نماید. خود را مطابق مفاد این آیین‌نامه و حداکثر طی چهار قسط مساوی تا پایان بهمن ماه پرداخت نماید. مواعد زمانی اقساط مذکور در پایان ماه‌های خرداد، شهریور، آذر و بهمن خواهد بود.

تبصره ۱– چنانچه مؤسسه اعتباری به هر دلیل از صندوق بستانکار گردد، حق عضویت سالانه مؤسسه اعتباری ابتدا از محل مطالبات از صندوق تسویه می‌گردد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

تبصره ۱ ۲ـ در شرایط اضطراری و در صورت عدم تکافوی منابع صندوق برای پرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران، صندوق می‌تواند منابع خود را از طریق اخذ حق‌عضویت سالانه از مؤسسات اعتباری، پیش از مؤعد مقرر تأمین نماید.

تبصره ۲ ۳ـ نرخ حق‌عضویت سالانه مؤسسه اعتباری که در موعد مقرر نسبت به واریز حق‌عضویت سالانه اقدام ننماید به شرح زیر می‌باشد:

$$\frac{C*(۱+۰/۰۲B)}{C*(۱+۰/۰۳B)}$$

C = درصد ثابتی که حسب موضوع بند (۲) ماده (۹) (۸) این آیین‌نامه توسط هیأت امنای صندوق تعیین می‌شود.
B = تفاضل تاریخ واریز با مهلت مقرر حسب ماه یا کسری از ماه

ماده ۱۱ ۱۰ ـ مؤسسه اعتباری تازه تأسیس با منشأ نهادهای پولی که قبل از تأسیس مؤسسه فعالیت داشته است موظف است پس از تأیید و اعلام صحت ارزش‌گذاری دارایی‌های متناظر و انتقال قطعی آنها و سپرده‌های مربوط از نهادهای پولی مزبور به مؤسسه اعتباری موصوف توسط حسابرس مورد تأیید بانک مرکزی، حق‌عضویت اولیه را مطابق ماده (۷) (۶) و حق‌عضویت سالانه را به مأخذ تاریخ تأسیس وفق بند (۲) ماده (۹) (۸) این آیین‌نامه محاسبه و به حساب صندوق واریز نماید.

ماده ۱۲ ۱۱ ـ مؤسسات اعتباری مکلفند گزارش حسابرس مستقل خود حاوی اظهارنظر صریح در ارتباط با صحت مبلغ حق‌عضویت‌های سالانه و خاص محاسبه شده بر مبنای ضوابط مربوط را به همراه مستندات شیوه محاسبه حق‌عضویت، هر ساله با هزینه خود حداکثر تا پایان آذر ماه همان سال اخذ نموده و منضم به صندوق گزارش حسابرسی صورت‌های مالی سالانه، به صندوق ارایه نمایند. و پس از برگزاری مجمع عمومی خود نیز صورت‌های مالی حسابرسی شده و یادداشت‌های توضیحی همراه آن را به انضمام اظهارنظر حسابرس مستقل به صندوق ارسال نمایند.

تبصره ـ در خصوص حق‌عضویت سالانه سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ که بنابر اعلام حسابرس مؤسسه اعتباری امکان حسابرسی حق‌عضویت سالانه به دلایل فنی وجود نداشته باشد، برآورد صندوق از مبلغ حق‌عضویت

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

مؤسسه اعتباری، پس از اظهار نظر هیأت‌عامل بانک مرکزی و تصویب هیأت امنای صندوق، مبنای تسویه حساب قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۲ ـ متناسب با ریسک فعالیت‌های شاخص‌های ثبات و سلامت و وضعیت مالی مؤسسه اعتباری، برای سال دوم به بعد از آغاز فعالیت مؤسسه اعتباری، حداکثر تا دو نوبت در هر سال، حق‌عضویتی تحت عنوان حق‌عضویت خاص از مؤسسه اعتباری به شرح زیر ذی‌ربط دریافت می‌گردد:

$$D = E * F$$

D = مبلغ حق‌عضویت خاص هر نوبت در سال مالی
E = ضریب حق‌عضویت خاص
F = مبلغ حق‌عضویت سالانه

تبصره ـ دریافت حق‌عضویت خاص بر مبنای استانداردهای تعیین شده توسط بانک مرکزی در زمینه اندازه‌گیری ریسک و بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب وزیران عضو شورای پول و اعتبار می‌رسد.

تبصره ۱ـ ضریب حق‌عضویت خاص که بر اساس شاخص‌های ثبات و سلامت و وضعیت مالی مؤسسه اعتباری محاسبه شده و حداقل آن صفر و حداکثر آن یک می‌باشد، توسط بانک مرکزی محاسبه و حداکثر تا پایان شهریور هر سال برای نوبت اول و حداکثر تا پایان بهمن ماه هر سال برای نوبت دوم به مؤسسه اعتباری و صندوق اعلام می‌شود.

تبصره ۲ـ صندوق موظف است حداکثر تا هفت روز کاری پس از دریافت ضریب حق‌عضویت خاص از بانک مرکزی، مبلغ حق‌عضویت خاص مؤسسه اعتباری را محاسبه و به آن مؤسسه اعتباری اعلام نماید.

ماده ۱۳ ـ مؤسسه اعتباری مشمول پرداخت حق‌عضویت خاص موظف است حداکثر تا یک‌ماه پس از اعلام صندوق در هر نوبت نسبت به پرداخت حق‌عضویت اقدام نماید.

تبصره ـ ضریب حق‌عضویت خاص مؤسسات اعتباری که نسبت به واریز حق‌عضویت خود در موعد مقرر اقدام ننمایند به شرح زیر می‌باشد:

$$E*(1+0/03B)$$

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

E = ضریب حق‌عضویت خاص
B = تفاضل تاریخ واریز با مهلت مقرر حسب ماه یا کسری از ماه

ماده ۱۴ ــ حق‌عضویت‌های پرداختی توسط مؤسسه اعتباری تحت هیچ شرایطی قابل برگشت نخواهد بود.

ماده ۱۵ ــ چنانچه مؤسسه اعتباری از پرداخت حق‌عضویت خود ظرف سه ماه پس از مهلت‌های مقرر امتناع ورزد، صندوق موضوع را جهت اعمال اقدامات انتظامی موضوع تنبیهات مندرج در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور از جمله سلب صلاحیت مدیران و ممنوعیت عملیات سپرده‌گیری مؤسسه اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به هیأت انتظامی بانک‌ها معاون تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی ارجاع می‌شود می‌نماید.

ماده ۱۶ ــ حق‌عضویت‌های دریافتی از مؤسسات اعتباری پس از کسر هزینه‌های مرتبط با اداره امور صندوق جزء منابع مالی صندوق محسوب می‌شود و در چارچوب اساسنامه صندوق، نگهداری یا مصرف می‌شود. به بازپرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران مؤسسات مذکور ورشکسته اختصاص می‌یابد.

ماده ۱۷ ــ صندوق می‌تواند برای انجام وظایف قانونی خود نسبت به دریافت اطلاعات و آمار مورد نیاز از مؤسسات اعتباری و بانک مرکزی اقدام نماید. بانک مرکزی و مؤسسات اعتباری نیز موظفند اطلاعات و آمار درخواستی صندوق را با رعایت قوانین مربوط، در حداقل زمان ممکن ارائه نمایند.

تبصره ۱ــ صندوق موظف است اطلاعات، و آمار دریافتی موضوع این ماده را محرمانه تلقی نماید.

تبصره ۲ــ مؤسسه اعتباری موظف است با رعایت قوانین مربوط ترتیبی اتخاذ نماید که در هر زمان، قادر به ارایه اطلاعات مربوط به سپرده‌های تودیع شده نزد خود، به صندوق باشد. چارچوب‌های ارایه اطلاعات مؤسسات اعتباری با رعایت قوانین و مقررات توسط صندوق تعیین می‌شود.

تبصره ۳ ــ چنانچه مؤسسه اعتباری از ارایه آمار و اطلاعات فوق‌الاشاره امتناع کند و یا اطلاعات نادرست ارائه نماید، مشمول مفاد ماده (۱۵) این آیین‌نامه می‌شود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

ماده ۱۸ ـ مؤسسه اعتباری نباید در خصوص تضمین سپرده‌های خود تبلیغی فراتر از محدویت‌های مصرح در این آیین‌نامه و اساسنامه صندوق، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۰۲۵۹۵/ت۴۷۶۳۲ه مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۲ و اصلاحیه آن، موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۸۰۰۳/ت۴۷۶۳۲ه مورخ ۱۳۹۲/۲/۳۱ انجام دهد.

ماده ۱۹ ـ بودجه مورد نیاز جهت راه‌اندازی صندوق، توسط بانک مرکزی تأمین می‌شود. هزینه های مذکور، باید پس از اخذ حق‌عضویت از مؤسسات اعتباری، از محل منابع صندوق و به صورت توافقی با بانک مرکزی تسویه شود.

ماده ۲۰ ـ بانک مرکزی موظف است ظرف مدت یک‌ماه پس از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، الزامات مورد نیاز برای عضویت و تبعیت از مقررات صندوق را به مؤسسات اعتباری به منظور درج در اساسنامه آن‌ها ابلاغ نماید. مؤسسات اعتباری نیز موظفند اساسنامه خود را مطابق حکم مقرر در این ماده و بر اساس الزامات ابلاغی توسط بانک مرکزی، ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ توسط بانک مرکزی، اصلاح نموده و به تصویب شورای پول و اعتبار هیات عالی برسانند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

جمهوری اسلامی ایران

هیأت عالی بانک مرکزی

«بسمه تعالی»

هفتاد و هشتمین جلسه هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران(فوق العاده) مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸

مصوبه بند (۶)
موضوع: درخواست تصویب دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)
نامه شماره ۰۵/۱۷۸۷۶۰ مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران **درخصوص «تصویب دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی(مبتنی بر عقود اسلامی»** که در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۰۱ شورای فقهی بانک و جلسه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۴ کمیسیون ارز بانک به تصویب رسیده است، به انضمام مصوبه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۶ شورای سیاست‌گذاری پولی و ارزی مطرح و مورد بررسی قرار گرفت. هیأت عالی با مفاد «دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)» (فایل پیوست) و ابلاغ آن به شبکه بانکی و مرکز مبادله ارز و طلای ایران ابلاغ و برای شورای عالی بورس ارسال گردد.

باسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)»

با استناد به بند (ح) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی، «دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)»، که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب شد:

فصل اول- تعاریف و کلیات

ماده ۱) اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در این «دستورالعمل» دارای معانی مشروح زیر است:

۱) **اوراق:** اوراق بهادار ارزی با نام و قابل نقل و انتقالی است که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در ارزهای جمع آوری شده، کالاها، خدمات، پروژه معین و یا حقوق و منافع ناشی از انجام فعالیت‌های اقتصادی مشخص است که بر اساس قرارداد وکالت ایجاد می‌شود؛

۲) **قرارداد وکالت:** قراردادی است که به سبب آن متقاضی سرمایه‌گذاری در اوراق، ناشر را در اجرای این دستورالعمل وکیل خود قرار می‌دهند؛

۳) **ناشر:** شخص حقوقی است که برای تأمین مالی در چارچوب عقود اسلامی، اقدام به عرضه اوراق می‌نماید؛

۴) **دارایی پایه:** کالا و یا خدمت مورد نیاز اشخاص حقوقی تابعه یا وابسته به ناشر (وفق پیش فاکتور (پروفرما اینویس) و سایر مستندات خرید خارجی) که ناشر به درخواست آن‌ها اقدام به عرضه اوراق نموده است و از خارج از کشور خریداری می‌شوند؛

۵) **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۶) **مرکز مبادله:** شرکت مرکز مبادله ارز و طلای ایران (سهامی خاص)؛

۷) **مؤسسه اعتباری:** اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان «بانک» یا «مؤسسه اعتباری غیربانکی» به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نمایند؛

۸) **صاحبان اوراق:** اشخاص حقیقی یا حقوقی داخلی یا خارجی که اقدام به دریافت اوراق می‌نمایند؛

۹) **ضامن:** موسسه اعتباری است که توسط ناشر معرفی و با تایید بانک مرکزی تعیین شده و بازپرداخت دیون ناشر در سررسیدهای اوراق را تضمین می‌نماید؛

۱۰) **مشاور عرضه اوراق:** کلیه نهادهای مالی دارای مجوز مشاوره عرضه و پذیرش از سازمان بورس و اوراق بهادار که در خصوص عرضه اوراق، خدمات مشاوره ارائه می‌نمایند؛

۱۱) **عامل:** مؤسسه اعتباری و یا صرافی بانکی دارای مجوز معتبر از بانک مرکزی است که تحویل، دریافت و کارسازی مبالغ اوراق و انجام پرداخت‌های مرتبط با اوراق را در سررسیدهای معین از طرف ناشر عهده‌دار می‌گردد؛

۱۲) **مؤسسه حسابرسی:** مؤسسات حسابرسی که حائز دو شرط «امتیاز (الف) کنترل کیفیت جامعه حسابداران رسمی ایران» و «رتبه (یک) حسابرسان معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار» به صورت توأمان باشند؛

۱۳) **متعهد پذیره‌نویس:** شخص حقوقی است که به پیشنهاد ناشر و تایید بانک مرکزی برای دریافت اوراقی که ظرف مهلت مقرر پذیره‌نویسی واگذار نگردند، انتخاب می‌شود؛

۱۴) **امین:** مؤسسه حسابرسی است که به منظور حفظ منافع صاحبان اوراق، مسئولیت نظارت بر کل فرآیند عملیاتی اوراق را بر عهده داشته و توسط ناشر از میان مؤسسات حسابرسی مورد تایید بانک مرکزی تعیین می‌شود؛

۱۵) **حق ابطال:** حقی است ناشی از شرط ضمن قرارداد وکالت ارزی که ناشر اوراق می‌تواند با اعمال آن، بخشی از قرارداد وکالت ارزی را خاتمه دهد.

ماده ۲) عرضه اوراق با هدف تأمین مالی اشخاص حقوقی تابعه یا وابسته به ناشر، با مجوز بانک مرکزی مجاز است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

باسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)»

تبصره: سقف مبلغ عرضه اوراق برای هر پروژه ۲۵۰ میلیون یورو یا معادل آن به سایر ارزهای مورد تایید بانک مرکزی است. این سقف با صلاحدید و اخذ مجوز از بانک مرکزی قابل افزایش به مبالغ بالاتر است.

ماده ۳) رابطه ناشر و صاحبان اوراق، رابطه وکیل و موکل است که با دریافت اوراق، این رابطه برقرار می‌شود. ناشر به وکالت از صاحبان اوراق، دارایی پایه را خریداری کرده و براساس وکالت مذکور، دارایی پایه را در قالب عقود اسلامی به شرکت‌ها و پروژه‌هایی که به درخواست آن‌ها اقدام به عرضه اوراق نموده است، به فروش می‌رساند.

تبصره: صاحبان اوراق ضمن عقد صلح خارج لازم، حق عزل وکیل را از خود سلب و ساقط می‌نمایند.

ماده ۴) ناشر اوراق صرفاً مجاز به مصرف منابع حاصل از عرضه اوراق وکالت ارزی برای خرید دارایی پایه و انتقال مالکیت از طریق عقود اسلامی به شرکت‌ها یا پروژه‌هایی است که به درخواست آن‌ها اقدام به عرضه اوراق نموده است.

فصل دوم - ارکان اوراق

ماده ۵) ارکان اوراق عبارتند از:

۱) ناشر؛

۲) ضامن؛

۳) عامل؛

۴) امین؛

۵) متعهد پذیره‌نویس؛

۶) صاحبان اوراق.

ماده ۶) ضامن باید مستقل از ناشر بوده و استقلال ذینفعِ واحدی آن توسط حسابرس ناشر تأیید شود.

ماده ۷) دریافت اوراق شامل دو مرحله سفارش‌گذاری و پرداخت مبالغ ارزی قابل نقل‌وانتقال به حساب معرفی شده توسط عامل است.

ماده ۸) در پایان «مهلت پرداخت وجوه ارزی»، عامل ضمن ارائه گزارش مربوطه (شامل‌بر مبلغ عرضه، مبلغ دریافت و ترکیب صاحبان داخلی و خارجی اوراق) به مرکز مبادله، باید وجوه ارزی فوق را با رعایت مقررات ارزی بابت خرید کالا و خدمات خارجی پروژه تعیین شده، به حساب‌های معرفی شده از سوی ناشر منتقل نماید. در صورت عدم واگذاری کامل اوراق در «مهلت پرداخت وجوه ارزی»، متعهد پذیره‌نویس باید نسبت به دریافت اوراق باقیمانده اقدام نماید.

تبصره ۱: مهلت پرداخت وجوه ارزی در آگهی عرضه ذکر می‌شود.

تبصره ۲: کلیه هزینه‌های عرضه اوراق بر عهده ناشر است. کلیه هزینه‌ها و ریسک مرتبط با نقل‌وانتقال وجوه ارزی به حساب معرفی‌شده توسط عامل، بابت واگذاری اوراق، بر عهده صاحبان اوراق است.

تبصره ۳: مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق خارج از چارچوب این دستورالعمل، مجاز نیست و مشمول ضمانت اجرایی مندرج در این قرارداد می‌شود.

تبصره ۴: ناشر مکلف است مستندات کلیه مصارف ارزی از محل عرضه اوراق و گزارش پیشرفت پروژه را پس از تأیید امین به مرکز مبادله در مقاطع شش‌ماهه گزارش نماید.

تبصره ۵: تبدیل ارز ناشی از عرضه اوراق به ریال توسط ناشر و عامل ممنوع است.

ماده ۹) دریافت اوراق از محل منابع ارزی مشمول رفع تعهد ارزی صادراتی، ممنوع است.

ماده ۱۰) به استناد جزء (۱) بند (ج) ماده (۴۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی می‌تواند به منظور مدیریت ذخایر خود اقدام به دریافت اوراق نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه هیأت عالی

باسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)»

ماده ۱۱) نوع ارز، سقف نرخ سود و سررسید اوراق، حسب شرایط روز به پیشنهاد ناشر، توسط کمیسیون تسهیلات ارزی بانک مرکزی تعیین می‌شود.

تبصره ۱: تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت بازپرداخت اصل و سود اوراق و کارمزدهای ارکان اوراق وکالت ارزی در مواعد مقرر، از محل درآمدهای ارزی ناشر، سهامداران ناشر و یا شرکت‌های هم‌گروه ناشر مجاز می‌باشد. به میزان استفاده از منابع صادراتی مشمول تعهد صادراتی برای پرداخت هزینه‌های مالی اوراق شامل بازپرداخت اصل و سود اوراق و کارمزدهای ارکان اوراق وکالت ارزی در مواعد مقرر، از درآمدهای صادراتی ناشر، سهامداران ناشر و یا شرکت‌های هم‌گروه ناشر رفع تعهد ارزی صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲: تاریخ مؤثر محاسبه سود صاحبان اوراق از تاریخ پایان «مهلت پرداخت وجوه ارزی» است.

ماده ۱۲) اوراق وکالت ارزی منطبق با الزامات ارزی مصوب بانک مرکزی و در چهارچوب مصوبات شورای عالی بورس و ضوابط اعلامی سازمان بورس و اوراق بهادار قابل معامله است. مستندات، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور انجام معاملات ثانوی اوراق وکالت ارزی از طریق مرکز مبادله به سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت فرابورس ایران ارسال می‌شود.

تبصره: فهرست مستندات و اطلاعات موضوع این ماده به شرح موارد زیر است:

۱) ارائه فهرست صاحبان اوراق، سود و مواعد پرداخت اصل و سود اوراق مذکور و همچنین مستندات ارائه شده به مرکز مبادله به منظور اخذ مجوز عرضه از بانک مرکزی (موضوع ماده (۲۳) دستورالعمل) به فرابورس ایران؛

۲) مستندات ذکرشده در ماده (۴) دستورالعمل درج و نحوه انجام معاملات در بازار توافقی فرابورس ایران؛

۳) ارائه یک نسخه از تمامی گزارش‌های ارائه شده مرکز مبادله به بانک مرکزی و گزارش‌های اخذ شده از ناشر، عامل و امین به سازمان بورس و اوراق بهادار (موضوع گزارش‌های اعلامی دستورالعمل)».

ماده ۱۳) اعمال حق ابطال اوراق موضوع این دستورالعمل قبل از سررسید، بدون اخذ تأییدیه موردی از کمیسیون ارز بانک مرکزی مجاز نیست. ناشر با موافقت کمیسیون ارز بانک مرکزی و در سقف معین (حداکثر ۴۰ درصد)، مجاز به اعمال حق ابطال اوراق عرضه شده به قیمت اسمی به علاوه سود تا روز اعمال حق ابطال، است.

ماده ۱۴) وجه‌التزام تاخیر تأدیه دیون ناشر، به ازای هر روز تاخیر و متناسب با دوره زمانی تاخیر در تأدیه دیون، معادل نرخ سود اوراق به علاوه شش درصد به صورت ارزی است.

ماده ۱۵) وجه التزام متعلق به دوره نگهداشت مرتبط با ضمان درک دارایی‌های خریداری شده برعهده ناشر بوده و برابر با نرخ سود اوراق به‌علاوه شش درصد است.

ماده ۱۶) ناشر موظف است نسبت به پرداخت مبالغ اصل و سود اوراق به صورت ارزی با منشاء قابل نقل‌وانتقال به حساب‌های خارجی معرفی شده عامل حداقل تا ۱۰ روز کاری قبل از سررسیدهای معین اقدام نماید. در صورت عدم ایفای تمام یا بخشی از تعهدات مالی ناشر در مواعد معین، ضامن ضمن عقد صلح خارج لازم موظف است در سررسیدهای معین نسبت به پرداخت تعهدات ایفا نشده ناشر به صورت ارزی اقدام نماید.

تبصره: ضامن در صورت پرداخت وجوه، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری به مرکز مبادله اعلام می‌نماید.

ماده ۱۷) انجام حواله ارزی به منظور واردات کالا و خدمات بابت هر ثبت سفارش با مبالغ بالاتر از ۱۰ (ده) میلیون یورو، از محل وجوه ارزی ناشی از عرضه اوراق، با رعایت سایر ضوابط و مقررات مترتب بر انجام حواله ارزی امکان‌پذیر است.

تبصره: در خصوص ثبت سفارش‌هایی که تامین ارز آنها از محل اوراق وکالت ارزی صورت گرفته، در صورت ترخیص کالا تا تاریخ سررسید پرداخت آخرین سود اوراق، اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز تاخیر در ترخیص کالا فاقد موضوعیت است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

باسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی عرضه اوراق وکالت ارزی (مبتنی‌بر عقود اسلامی)»

ماده ۱۸) مرکز مبادله به عنوان نماینده بانک مرکزی در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام امور اجرایی محوله به شرح زیر اقدام می‌نماید:

۱) دریافت و ارسال مکاتبات با ارکان اوراق، تهیه گزارش‌های مرتبط و ارسال گزارش کارشناسی در ارتباط با شرایط ناشر و دیگر ارکان عرضه اوراق به کمیسیون ارز بانک مرکزی؛

۲) ثبت اوراق و ایجاد بستر عرضه؛

۳) پایش فرآیند عرضه و ایفای تعهدات متعهد پذیره‌نویسی؛

۴) پایش رعایت پرداخت‌های دوره‌ای ناشر؛

۵) بررسی گزارش‌های مرتبط تا زمان سررسید اوراق و ارائه گزارش به بانک مرکزی؛

۶) ارائه گزارش تخلف ناشر اوراق از مقررات یا نقض تعهدات وی به بانک مرکزی.

ماده ۱۹) وظایف عامل به شرح زیر است:

۱) تعیین روش‌های پرداخت ارزی و معرفی حساب مقصد وجوه؛

۲) ارائه تاییدیه دریافت وجوه ارزی به مرکز مبادله، ناشر و صاحبان اوراق؛

۳) کارسازی وجوه ارزی دریافت‌شده به حساب ذی‌نفعان خارجی معرفی‌شده توسط ناشر با رعایت مقررات ارزی؛

۴) انجام پرداخت‌های مرتبط با مبالغ اصل و سودهای دوره‌ای اوراق در سررسیدهای معین از طرف ناشر به خریداران؛

۵) ارائه گزارش مرتبط با دریافت و کارسازی وجوه ارزی به حساب‌های معرفی‌شده توسط ناشر به مرکز مبادله؛

۶) ارائه گزارش مرتبط با ایفای تعهدات ناشر در سررسیدهای معین به مرکز مبادله.

ماده ۲۰) وظایف امین به شرح زیر است:

۱) حصول اطمینان از صحت عملکرد ناشر در مصرف وجوه حاصل از عرضه اوراق از طریق بررسی و اظهارنظر نسبت به وضعیت موضوع عرضه اوراق و ارائه گزارش به مرکز مبادله؛

۲) تایید درصد پیشرفت پروژه؛

۳) بررسی و اظهارنظر نهایی نسبت به وضعیت موضوع عرضه اوراق و ارائه گزارش به مرکز مبادله.

ماده ۲۱) سایر ضوابط اجرایی مربوط به اوراق وکالت ارزی از جمله شرایط اخذ تضامین و سایر موارد مرتبط، در کمیته‌ای با عنوان «کمیته اوراق ارزی» تحت نظر کمیسیون ارز بانک مرکزی، متشکل از ادارات تأمین مالی خارجی، پایش بازار ارز، تدوین مقررات ارزی و خزانه داری ارزی، و همچنین حوزه‌های اقتصادی، نظارتی، حقوقی و اعتباری بانک مرکزی تهیه و جهت تصویب به کمیسیون ارز بانک مرکزی ارسال و حسب مورد در قرارداد وکالت ارزی درج می‌شود.

فصل سوم - شرایط صدور مجوز

ماده ۲۲) مشاور عرضه مکلف است جهت اخذ موافقت از ارکان اوراق و دریافت مجوز عرضه اوراق از بانک مرکزی، اطلاعات و اسناد زیر را به نمایندگی از ناشر در اختیار مرکز مبادله و ارکان اوراق (ضامن، عامل و متعهد پذیره‌نویسی) قرار دهد:

أ) مشخصات ناشر شامل بر:

۱) اساسنامه شرکت به انضمام آخرین آگهی تغییرات منتشرشده در روزنامه رسمی کشور؛

۲) مدت فعالیت شرکت؛

۳) آخرین ترکیب سهامداران یا مالکان؛

۴) مشخصات مدیران به انضمام اوراق سجلی ایشان و سوابق فعالیت حرفه‌ای؛

۵) صورت‌های مالی حسابرسی‌شده دو سال مالی اخیر و آخرین صورت‌های مالی میان دوره‌ای ناشر؛

۶) گزارش هیئت مدیره ناشر برای دورهٔ مالی اخیر جهت ارائه به مجمع عمومی عادی سالیانه؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی

۷) گزارش تحلیل ریسک‌های مرتبط با موضوع فعالیت ناشر.

ب) پیش فاکتور خریدهای خارجی و سایر مدارک مرتبط با خرید کالا و خدمات خارجی ناشی از عرضه اوراق؛

ج) تأییدیه حسابرس درخصوص ضامن اوراق موضوع ماده (۴) این دستورالعمل؛

د) موافقت اصولی وزارت‌خانه ذی‌ربط مبنی بر اولویت‌دار بودن اجرای پروژه؛

ه) گزارش امکان‌سنجی فنی، مالی و اقتصادی پروژه تعیین‌شده با تایید دستگاه اجرایی ناظر بر حوزه فعالیت پروژه در وزارت‌خانه ذی‌ربط؛

و) تأییدیه و مجوزهای لازم حسب مورد؛

ز) سایر مستندات، حسب مورد به تشخیص کمیسیون ارز بانک مرکزی.

ماده ۲۳) تاریخ، شرایط و مراحل عرضه اوراق به پیشنهاد ناشر و با پذیرش سمت سایر ارکان اوراق، توسط بانک مرکزی، تعیین می‌شود.

ماده ۲۴) آگهی عرضه اوراق باید حداقل شامل اطلاعات زیر باشد. این آگهی توسط مرکز مبادله منتشر می‌شود.

۱) تاریخ عرضه اوراق؛

۲) مراحل عرضه اوراق؛

۳) ارکان اوراق؛

۴) قیمت اسمی اوراق؛

۵) حداقل مبلغ سرمایه‌گذاری؛

۶) دوره زمانی پذیره‌نویسی اوراق؛

۷) مهلت پرداخت وجوه ارزی؛

۸) اطلاعات شرکت‌ها و پروژه‌های محل مصرف اوراق.

ماده ۲۵) الزامات اجرایی لازم‌الرعایه در قراردادهای فیمابین ارکان اوراق، توسط کمیته اوراق ارزی تهیه و پس از تأیید کمیسیون ارز بانک مرکزی جهت انعقاد قراردادهای مذکور به ناشر ابلاغ می‌شود.

این دستورالعمل در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۸ هیأت عالی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر ۲۵ (بیست و پنج) ماده و ۱۲ (دوازده) تبصره تصویب شد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه
هیأت عالی